

**2020 YILI
GİRİŞİMCİLİĞİN GELİŞTİRİLMESİ
FİZİBİLİTE DESTEK PROGRAMI**

Referans Numarası: TR62/20/FD2

Başvuru Rehberi

Son Başvuru Tarihi

Elektronik Başvuru

24 Aralık 2020
Saat: 17:00

Taahhütname Teslimi

31 Aralık 2020
Saat: 17:00

**2020 YILI
GİRİŞİMCİLİĞİN GELİŞTİRİLMESİ
FİZİBİLİTE DESTEK PROGRAMI**
Referans Numarası: TR62/20/FD2

Başvuru Rehberi

Son Başvuru Tarihi

Elektronik Başvuru

24 Aralık 2020
Saat: 17:00

Taahhütname Teslimi

31 Aralık 2020
Saat: 17:00

İÇİNDEKİLER

1. FİZİBİLİTE DESTEĞİ	7
1.1. Giriş	7
1.2. Programın Amacı	8
1.3. Çukurova Kalkınma Ajansı Tarafından Sağlanacak Mali Kaynak	8
2. FİZİBİLİTE DESTEĞİNE İLİŞKİN KURALLAR	8
2.1. Uygunluk Kriterleri	8
2.1.1. Başvuru Sahibi ve Ortaklarının Uygunluğu	9
2.1.2. Uygun Projeler: Destek başvurusu yapılabilecek projeler	11
2.1.3. Maliyetlerin Uygunluğu: Destekten Karşılanabilecek Maliyetler	12
2.2. Başvuru Şekli ve Yapılacak İşlemler	14
2.3. Başvuruların Değerlendirilmesi, Seçilmesi ve Sonuç Bildirimi	16
2.4. Değerlendirme Sonucunun Bildirilmesi	19
2.5. Sözleşme İmzalanması ve Uygulama Koşulları	20

Program Künyesi

Program Adı	2020 Yılı Girişimciliğin Geliştirilmesi Fizibilite Destek Programı
Referans No	TR62/20/FD2
Program İlan Tarihi	23 Mart 2020
Son Başvuru Tarihi	24 Aralık 2020 Saat: 17.00
Taahhütname Teslimi	31 Aralık 2020 Saat: 17.00
Programın Amacı	TR62 (Adana, Mersin) Düzey 2 Bölgesi'nin kalkınması ve rekabet gücü açısından önemli fırsatlardan yararlanmaya, bölge ekonomisine yönelik tehdit ve risklerin önlenmesine, bölgenin yenilikçilik ve girişimcilik kapasitesini geliştirmeye yönelik projelerin fizibilite çalışmalarına doğrudan mali destek sağlamak
Programın Özel Amacı	Çukurova Bölgesi'nde girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesine yönelik fizibilite çalışmalarının desteklenmesi
Program Bütçesi	500.000 TL
Proje Başına Destek Miktarı	25.000 TL-200.000 TL
Proje Başına Azami Destek Yüzdesi	%100
Proje Uygulama Süresi	12 Ay

Uygun Başvuru Sahipleri ve Ortaklar

- Kamu kurum ve kuruluşları
- Üniversiteler
- Mahalli idareler
- Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları
- Birlikler, kooperatifler
- Sivil toplum kuruluşları
- Organize sanayi bölgeleri
- Sanayi siteleri
- Serbest bölge işleticileri
- Teknoloji transfer ofisi şirketleri ile teknoloji geliştirme bölgesi
- Endüstri bölgesi ve iş geliştirme merkezlerinin yönetici şirketleri

Destek Alacak Yararlanıcının Proje Bitiminde Ajansa Sunacağı Fizibilite Raporunun Uygunluğu

- "Proje Maliyeti 10 Milyon TL ve Üzerindeki Kamu Yatırım Projesi Teklifleri İçin Fizibilite Raporu Formatı"na uygun şekilde hazırlanmalıdır.
- Ekonomik değerlendirme, teknik değerlendirme ve mali değerlendirme olmak üzere üç bölümden oluşmalıdır.
- Yatırım tamamlandıktan sonra, satılacak/sunulacak ürünün ve/veya hizmetin tanımı/içeriği yatırımın yeri/üretim şekli/teknolojisinin seçilmesini, fiyatının tespitini gerçekleştirebilecek ölçüde tanımlanmış olmalıdır.
- Planlanan yatırım gelir getirici bir iş modeli içermelidir.
- Planlanan yatırımın ekonomik ömrü boyunca sağlayacağı net fayda hesaplanmalıdır.

1. FİZİBİLİTE DESTEĞİ

1.1. GİRİŞ

Faaliyetlerini, kurulduğu 2006 yılından bugüne “Çukurova bölgesinin sürdürülebilir kalkınmasında uzmanlaşmış öncü kurum olmak” vizyonu ile sürdüren Çukurova Kalkınma Ajansı, yerel kalkınmanın tüm alanlarında uluslararası, ulusal ve bölgesel paydaşlarla yakın işbirliği içerisinde yürüttüğü çalışmalar ile Çukurova bölgesinin kalkınma sürecine önemli katkılar sağlamaktadır. “Daha yaşanılabilir ve müreffeh bir bölge için, kurumsal yapısı, uzman kadrosu ve etkin katalizör rolü ile paydaşlarına güç ve yön vererek kaynakları yenilikçi bir yaklaşımla değere dönüştürmek” misyonu çerçevesinde hazırlamış olduğu iki bölge planı, belirli dönemlerde yayınladığı araştırma ve analiz raporları, gerçekleştirdiği yatırım destek ve tanıtım faaliyetleri ve yürüttüğü mali destek programları ile Adana ve Mersin illerini kapsayan TR62 Bölgesi'nin sosyo-ekonomik gelişmesini hedefleyen Çukurova Kalkınma Ajansı, bölgenin kalkınma sürecinin hızlandırılması ve bölge için kritik öneme sahip proje ve faaliyetlerin hayata geçirilmesi amacıyla bölge aktörlerine rehberlik etmiş ve bugüne kadar önemli mali ve teknik destekler sağlamış bulunmaktadır.

Kalkınma Ajanslarının sağladığı proje ve faaliyet destekleri ile ilgili usul ve esaslar, Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği, Destek Yönetimi Kılavuzu, Proje Uygulama Rehberi ve başvuru rehberinde belirtilmektedir. Ajanslar tarafından bu Yönetmelik, Kılavuz ve Rehber çerçevesinde sağlanacak desteklere ilişkin ilke ve kurallar; ulusal plan ve stratejiler, bölge plan ve programları ile Ajansın yıllık çalışma programında belirtilen öncelikler doğrultusunda oluşturulur.

2020 yılı Fizibilite Desteği Programları, Ajans Yönetim Kurulu ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca onaylanan 2020 Yılı Çalışma Programı çerçevesinde ajansımızca uygulamaya konulan “Sonuç Odaklı Programlama” yaklaşımı doğrultusunda hazırlanmıştır. Sonuç odaklı programlama kapsamında stratejik olarak belirlenmiş bölgesel kalkınma hedeflerine ulaşmak için hazırlanan kısa ve orta vadeli programlar, Çukurova Bölgesi'nde belirlenen sektörel, tematik ya da mekânsal önceliklere yönelik alt program, tedbir, proje ve faaliyetleri kapsayacak ve nihayetinde ölçülebilir sonuç ve çıktı hedefleri olacak şekilde kurgulanmıştır. 2020 yılı Fizibilite Desteği Programlarının çerçeveleri ve desteklenmesi muhtemel proje başlıkları belirlenirken Ajansın bölge için uygulamaya koyduğu üç Program olan, İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı, Girişimciliğin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı ve Turizmde Destinasyon Yönetimi Sonuç Odaklı Programı ve bu programların öncelikleri dikkate alınmıştır. Ayrıca bu programların dışında yerel paydaşlar tarafından hazırlanması muhtemel projelerin de değerlendirmeye alınabilmesi için “Yerel Kalkınma Fırsatları” adıyla dördüncü bir fizibilite desteği programı tasarlanmış ve bu dördüncü başlık altında belirlenen önceliklere uyumun sağlanması hedeflenmiştir.

2020 yılından itibaren üç yıllık süreyle yürütülmesi planlanan programlardan ilki olan İmalat Sanayinde Kurumsallaşma, Yenilik ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı'nın özel amacı, Çukurova Bölgesi'nde öncelikli sanayi sektörlerinde katma değer artırılması ve rekabet üstünlüğünün sağlanmasıdır. İkinci program olan Girişimciliğin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı, bölgede girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesini amaçlamaktadır. Son olarak, Turizmde Destinasyon Yönetimi Sonuç Odaklı Programı'nın özel amacı ise, destinasyon odaklı yaklaşım çerçevesinde Çukurova Bölgesi'nde turizmin geliştirilerek turizmden elde edilen katma değer artırılmasıdır. Sonuç odaklı programların dışında Yerel Kalkınma Fırsatları başlığı ile belirlenen çalışma alanı ise bölgesel kalkınma öncelikleri ve ortaya çıkan fırsatlar doğrultusunda Çukurova Bölgesinin ekonomik, sosyal ve çevresel açılardan rekabet gücünün artırılmasını hedeflemektedir.

2020 yılı Fizibilite Desteği Programları, ifade edilen bu üç sonuç odaklı program ile yerel kalkınma fırsatları alanında belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesine katkı sağlamak üzere tasarlanmıştır. Bu rehberde, Fizibilite Desteği Programlarının genel ve özel amaçları, başvuru uygunluk kriterleri ve diğer başvuru koşulları ayrıntılı biçimde yer almaktadır.

1.2. PROGRAMIN AMACI

2020 yılı Girişimciliğin Geliştirilmesi Fizibilite Destek Programının genel amacı,

- TR62 (Adana, Mersin) Düzey 2 Bölgesi'nin kalkınması ve rekabet gücü açısından önemli fırsatlardan yararlanılmasına,
- Bölge ekonomisine yönelik tehdit ve risklerin önlenmesine,
- Bölgenin yenilikçilik ve girişimcilik kapasitesinin geliştirilmesine yönelik projelerin fizibilite çalışmalarına doğrudan mali destek sağlamaktır.

Fizibilite Destek Programının, 2014-2023 Çukurova Bölge Planı vizyon ve öncelikleri ile Ajansın uygulamakta olduğu Girişimciliği Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı çerçevesinde belirlenen özel amacı ise, teknoloji ve yenilik odaklı girişimciliğin geliştirilmesi, kadın ve genç girişimciliği ile sosyal girişimciliğin geliştirilmesi, girişimcilik kültürü ve farkındalığının artırılması, finansmana erişim araçlarının geliştirilmesidir.

1.3. ÇUKUROVA KALKINMA AJANSI TARAFINDAN SAĞLANACAK MALİ KAYNAK

Bu program kapsamında desteklenecek projeler için Ajans tarafından tahsis edilen toplam kaynak tutarı **500.000 TL**'dir.

Bu çerçevede verilecek destekler aşağıda belirtilen asgari ve azami tutarlar arasında olacaktır ve bu tutarların dışında kalan destek taleplerini içeren projeler değerlendirmeye alınmayacaktır.

Asgari Tutar: 25.000 TL
Azami Tutar: 200.000 TL

Fizibilite desteklerinde yararlanıcının eş finansmanı zorunlu olmamakla birlikte eş finansman öngören proje teklifleri öncelikli olarak desteklenir. Eş finansman öngörülen projelerde başvuru sahibi, eş finansmanını kendi bütçesinden karşılayabileceği gibi, ortaklarından, iştirakçilerinden ve/veya üçüncü taraflardan sağlayacağı nakdi katkılar ile karşılayabilmesi mümkündür. Her halükarda, sözleşmeyi imzalayan taraf olması sebebiyle, eş finansman yükümlülüğü yararlanıcının kendi taahhüdü hükmünde olup, yerine getirilmemesi durumunda yararlanıcı bizzat sorumlu olacaktır. Aynı katkılar eş finansman olarak kabul edilmez.

2. FİZİBİLİTE DESTEĞİNE İLİŞKİN KURALLAR

Fizibilite Desteği ile finanse edilen projelerin uygulanmasıyla ilgili kurallar Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği, Destek Yönetimi Kılavuzu ve Proje Uygulama Rehberinde açıklanmaktadır. Başvuru Sahipleri başvuru da bulundukları andan itibaren bu Yönetmelik hükümlerini ve bu Rehberde yer alan bütün hususları kabul etmiş sayılırlar.

Ajans, bu destek programını zorunlu hallerin ortaya çıkması halinde desteklenecek proje listesi ilan edilmeden önce iptal etme hakkını saklı tutar. Bu durumda Başvuru Sahipleri Ajanstan herhangi bir hak talebinde bulunamaz.

Destek için başvurusu yapılan projeler Ajans tarafından her zaman eğitim amaçlı olarak ve sahibinin ayrıca muvafakati aranmaksızın kullanılabilir. Böyle bir durumda fizibilitede yer alan gerçek ve tüzel kişilere ait şahsi bilgiler ve mesleki sır niteliğindeki bilgiler ifşa edilmeyecektir.

2.1. UYGUNLUK KRİTERLERİ

Fizibilite desteği kapsamında desteklenecek faaliyetlere yönelik olarak üç temel uygunluk kriteri aranmaktadır:

- Başvuru sahibi ve ortaklarının uygunluğu
- Faaliyetlerin uygunluğu
- Maliyetlerin uygunluğu

2.1.1 Başvuru Sahibi ve Ortaklarının Uygunluğu

Destek almaya hak kazanabilmek için, Başvuru Sahipleri aşağıda belirtilen koşulların tümüne uymalıdır:

- Proje konusunun, Başvuru Sahibi kurum/kuruluşun görev ve yetki alanı içerisinde bulunması
- Ajansın faaliyet gösterdiği TR62 Düzey 2 bölgesinde (Adana, Mersin) kayıtlı olması veya merkezinin ya da yasal şubelerinin bu bölgede bulunması
- Projenin hazırlığından ve yönetiminden (eğer varsa ortakları ile birlikte) doğrudan sorumlu olması, aracı olarak hareket etmemesi
- Ajansa proje başvurusu yapılmadan önce kurulmuş ve tescil edilmiş olması

Başvuru Sahiplerinin Uygunluğu

Fizibilite Desteğinden yararlanabilecek kurum ve kuruluşlar aşağıda belirtilmiştir. Bunlar:

- Kamu kurum ve kuruluşları,
- Üniversiteler,
- Mahalli idareler,
- Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları,
- Birlikler, kooperatifler,¹
- Sivil toplum kuruluşları,
- Organize sanayi bölgeleri,
- Sanayi siteleri,
- Serbest bölge işleticileri,
- Teknoloji transfer ofisi şirketleri ile teknoloji geliştirme bölgesi,
- Endüstri bölgesi ve iş geliştirme merkezlerinin yönetici şirketleri

Başvuru Sahipleri, 5449 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin (d) bendinde belirtilen payları ve bunlarla ilişkili varsa diğer bütün mali yükümlülüklerini tamamen yerine getirmelidir*.

Ayrıca, aşağıdaki halleri taşıyan başvuru sahipleri ve proje ortakları Ajanstan mali destek alamazlar:

- İflas etmişler veya tasfiye halinde bulunan ve bu durumları nedeniyle işleri kayyum veya vasi tarafından yürütülen, konkordato ilan ederek alacaklılar ile anlaşma yapmış, faaliyetleri askıya alınmış veya bunlarla ilgili bir kovuşturmanın konusu olanlar veya meri mevzuatta öngörülen benzer durumlarda olanlar,
- Kesinleşmiş yargı kararı (yani temyizi mümkün olmayan bir karar) ile mesleki faaliyete ilişkin bir suçtan mahkûm olanlar,
- Haklarında, görevlerini kötüye kullandıklarına dair kesinleşmiş mahkeme kararı olanlar,
- Dolandırıcılık, yolsuzluk, bir suç örgütü içinde yer almak gibi suçlardan kesinleşmiş yargı kararı ile mahkûm olanlar,
- Herhangi bir kamu ihale prosedürüne veya diğer bir mali desteğe ilişkin yükümlülükler uymayarak, sözleşmeyi ciddi bir şekilde ihlal ettiği tespit edilenler,
- Programa katılım koşulu olarak Kalkınma Ajansı tarafından talep edilen bilgi ve belgelerin temin edilmesi sırasında yanlış beyanda bulunanlar veya bu bilgi ve belgeleri zamanında Ajansa sunmayanlar,
- Mevcut veya daha önceki teklif çağrılarının değerlendirilmesi sürecinde değerlendirme komitesini veya Kalkınma Ajansını etki altında bırakmaya veya gizli bilgi elde etmeye teşebbüs edenler,

¹ Destek başvurusunda bulunduğu tarihten başlayarak 5 yıl süreyle kar dağıtımı yapmayacağı ana sözleşmesinde yer alan kooperatifler uygun başvuru sahibi olabilir.

* Ajansa katkı payı borcu olan kurumların borçlarının %20'sini ödemeleri karşılığında ve Ajans Yönetim Kurulu ile Bakanlığın onayı olması kaydıyla başvuru sahibi ve/veya ortak olarak proje desteği alabilmektedirler.

g) Sözleşme imzalandığı tarih itibarıyla;

- Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri³ dışındaki gerçek veya tüzel kişilerden, yapılandırılmış borçlar hariç olmak üzere vergi dairelerine vadesi geçmiş borcu olanlar,
- Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri dışındaki gerçek veya tüzel kişilerden yapılandırılmış borçlar hariç olmak üzere sosyal güvenlik kurumuna vadesi geçmiş borcu olanlar,
- Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri dışındaki gerçek veya tüzel kişilerden, söz konusu projeye Ajans tarafından sağlanacak destek tutarının yüzde üçü kadar ya da daha fazla bir meblağ için, herhangi bir nedenle haklarında kesinleşmiş haciz işlemi bulunanlar,

ğ) Teklif edilen proje dolayısıyla menfaat ilişkisi içinde olanlar.

Yukarıda madde (a) ve (e) 'de belirtilen durumlarda, Programa katılma yasağı, ihlalin tespit edildiği tarihten sonraki iki yıllık bir süre için geçerlidir. Madde (b), (c), (ç) (d) ve (f)'de belirtilen durumlarda, Programa katılma yasağı, kararın tebliğ tarihinden itibaren dört yıllık bir süre için geçerlidir.

Başvuru Formunun Başvuru Sahibinin Beyannamesi bölümünde, Başvuru Sahipleri, yukarıdaki (a)'dan (g)'ye kadar olan kategorilerin hiçbirine girmediklerine dair beyanda bulunmalıdırlar.

Ortakların Uygunluğu

Başvuru Sahipleri tek başlarına ya da ortak kuruluşlarla birlikte başvuruda bulunabilirler.

Başvuru Sahibinin ortakları, projenin tasarlanmasına ve uygulanmasına katılabilecek ve yaptıkları masraflar destek yararlanıcısının yaptığı masraflarla aynı koşullarda kabul edilebilecektir. Bu nedenle ortaklar, "Ajansın faaliyet gösterdiği Düzey 2 bölgesinde (Adana-Mersin) kayıtlı olmaları veya merkezlerinin ya da yasal şubelerinin bu bölgede bulunması" dışında Başvuru Sahipleri ile aynı uygunluk kriterlerini karşılamalıdırlar.

Ortak olacak kuruluşlar ortaklık beyanını doldurmalıdır. Başvuru Formunda yer alan Ortaklık Beyannamesi, Başvuru Sahibinin ve tüm ortaklarının yasal yetki verilmiş temsilcileri tarafından imzalanmalıdır.

İştirakçilerin Uygunluğu

Başvuranların ve ortakların uygunluk kriterlerini karşılamayan kuruluşlar da projeye, o projenin güvenilirliğini ve sürdürülebilirliğini artırmak amacıyla, iştirakçi olarak katılabilirler. İştirakçi kuruluşlar, projede sponsorluk, teknik destek sağlama gibi roller üstlenecektir. Ancak yaptıkları harcamalar uygun maliyet olarak değerlendirilmez.

Başvuru Formunda Başvuru Sahibinin Projeye Katılan İştirakçileri Bölümünde yer alan Beyanname, iştirakçilerin temsil ve ilzama yetkili kişi(ler)i tarafından imzalanmalıdır.

Siyasi partiler ve bunların alt birimleri, hiçbir şekilde Başvuru Sahibi veya ortak olarak proje başvurusunda bulunamazlar, proje uygulamalarında yer alamazlar.

Bu program kapsamında **kar amacı güden kurumlar** (Teknoloji Geliştirme Bölgeleri, Serbest bölge kurucu ve işleticisi ile işletici şirketleri hariç) **proje ortağı olamayacaklardır**. Ancak, söz konusu kurumlar, projenin güvenilirliğini ve sürdürülebilirliğini artırmak amacıyla **iştirakçi olabilirler**.

Alt Yükleniciler / Taşeronların Uygunluğu

Ortak veya iştirakçi olmayıp, projede yer alan bazı faaliyetlerin ihale edildiği kuruluşlardır. Alt yüklenicilerle yapılacak sözleşmeler, standart destek sözleşmesi EK IV'teki kurallara tabidir.

2.1.2. Uygun Projeler: Destek Başvurusu Yapılabilecek Projeler

Süre

Fizibilite Desteği kapsamında yararlanıcı, sözleşme yükümlülüklerini en fazla **bir yıl** içerisinde tamamlayarak fizibilite raporunu ajansa sunar. Uygulama süresi, sözleşmenin tüm taraflarca imzalandığı günden bir sonraki gün itibarıyla başlar.

Yer

Faaliyetler, TR62 (Adana, Mersin) Düzey 2 Bölgesi'nde gerçekleştirilmelidir. Ancak, gerçekleşmesi beklenen amaçlara uygunluğu gerekçelendirildiği durumlarda bazı alt faaliyetler bölge dışında da gerçekleştirilebilir.

Proje Konuları

Proje konusu, Ajans tarafından yürütülmekte olan Girişimciliği Geliştirilmesi Fizibilite Desteği Programının amaç ve önceliklerine uygun olmak zorundadır. Proje konusunun uygunluğu hususu, Başvuru Formunun Gerekçelendirme bölümünde açıkça izah edilmelidir.

Program kapsamında desteklenebilecek örnek proje konuları aşağıda yer almaktadır. Örnekler, olası proje konularının tümünü kapsamamakta olup yalnızca fikir verme amacıyla sunulmuştur. Belirtilen programın amaçları ile uyumlu olmaları şartıyla ihtiyaç duyulan diğer proje konuları da uygun kabul edilecektir. Bölgeye yapılacak veya yapılması planlanan yeni yatırımları teşvik etmek amacı ile hazırlanacak fizibilite raporları öncelikli olarak değerlendirilecektir.

Bölgeye yapılacak veya yapılması planlanan yeni yatırımları teşvik etmek amacı ile hazırlanacak fizibilite raporları öncelikli olarak değerlendirilecektir.

Örnek Proje Konuları

- Teknoloji odaklı girişimciliğin artırılması ve yaygınlaştırılmasına yönelik altyapıların fizibilite raporları
- Kuluçka ve hızlandırıcı merkezleri kurulmasına ve kapasite artırılmasına yönelik yatırımların fizibilite raporları
- Girişimciler için alternatif finansman araçlarının geliştirilmesine yönelik fizibilite raporları
- Bölgede üretimi gerçekleştirilmeyen inovatif ürünlerin üretim tesislerinin kurulmasına yönelik fizibilite raporları
- Kooperatif ürünlerinin tasarlanması / işlenmesi / paketlenmesi / depolanması / markalaşması / ticarileşmesine yönelik kurulacak tesislerin fizibilite raporları
- Kooperatif mükemmelliyet merkezlerinin kurulmasına yönelik fizibilite raporları
- Yabancı girişimciler, şirketler ve yatırımcılar için büyük girişimcilik kampüslerinin kurulmasına yönelik fizibilite raporları
- Teknoloji odaklı ve sosyal girişimcilik konularında ağ ve ortaklıkların oluşturulmasına yönelik fizibilite raporları
- Sosyal girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesi amacıyla kurulacak merkezlere yönelik fizibilite raporları
- Toplumsal sorunların çözümü için bilimsel araştırmalar ve saha araştırmaları yapan sosyal laboratuvarların kurulmasına yönelik fizibilite raporları
- Kırılgan grupların sosyo-ekonomik yaşama aktif katılımını sağlayacak sosyal girişimlerin kurulmasına yönelik fizibilite raporları
- Kadın ve genç girişimciliğinin ve istihdamının artırılmasına yönelik yenilikçi iş modelleri geliştiren merkezlerin fizibilite raporları
- Çocukların ve gençlerin zihinsel ve bedensel gelişimlerini bilim, sanat veya spor yoluyla desteklemeye yönelik hizmetler sunan sosyal girişimlerin fizibilite raporları

³ 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunun 3. maddesinde tanımlanan idareler.

Salt araştırma, planlama, stratejik eylem planları, ihtiyaç analizi, mevcut durum analizi vb. analizler, envanter tespiti, uygulama projelerinden oluşan teklifler fizibilite desteği kapsamında uygun değildir.

Bununla birlikte tüm projeler her koşulda mer'î mevzuata uygun olmalı ve aşağıdaki konuları kesinlikle içermemelidir:

- Siyasi veya etnik içerikli faaliyetler,
- Hukuka, kamu düzenine, genel sağlığa ve toplumun genel ahlak anlayışına aykırı faaliyetler,
- Çiftçiler tarafından sözleşmeli üretilip, tütün alıcıları tarafından satın alınan tütün üretimi haricinde tütün üretimi,
- Türk Gıda Kodeksi Alkolsüz İçecekler Tebliği'ne uymayan ürünlerin üretimi,
- Bankacılık, sigortacılık, mali hizmetler,
- Döviz spekülasyonu ve mali spekülasyonlar içeren faaliyetler; borsa yatırımları,
- Gayrimenkul yatırımları,
- Çalıştaylar, seminerler, konferanslar veya kongrelere katılım için bireysel sponsorluklar,
- Eğitim veya kurslar için bireysel burslar,
- Hibe verme amaçlı projeler (diğer kişi ya da kuruluşlara hibe (maddi veya ayni) veya kredi sağlamak için),
- Akademik araştırma,
- Yerel kuruluşların rutin aktivitelerini finanse etmeyi teklif eden, özellikle cari faaliyet giderlerini kapsayan projeler,
- Ajans ile sözleşme imzalanmadan önce başlatılan veya aynı proje ve proje kapsamında desteklenmesi talep edilen faaliyet yahut harcama kalemleri için diğer kaynaklardan finanse edilen projeler,
- Yatırımlarda Devlet Yardımlarını düzenleyen 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında belirtilen desteklenmeyecek sektörler/yatırımlar

Özel Düzenlemeler

Bir başvuru sahibi, bir takvim yılı içerisinde Fizibilite Desteği için **en fazla dört** başvuruda bulunabilir ve bu takvim yılında **en fazla iki** proje için mali destek alabilir. Bu sınırları aşan proje teklifleri ve geriye dönük bir yıl içinde reddedilmiş olan aynı proje teklifleri değerlendirmeye alınmaz.

Ajans aynı faaliyet için, mali destek veya teknik destekten sadece birini sağlayabilir.

2.1.3. Maliyetlerin Uygunluğu: Destekten Karşılanabilecek Maliyetler

Destek için sadece “uygun maliyetler” dikkate alınır. Bu nedenle bütçe, hem bir maliyet tahmini hem de “uygun maliyetler” için tavan niteliğindedir. Uygun maliyetler, götürü maliyetlere değil (yolculuk ve dolaylı maliyetler hariç), gerçek maliyetlere (yani faaliyetin uygulanması sırasında yapılacak fiili maliyetler) dayandırılmalıdır.

Proje kapsamında gerçekleştirilecek tüm maliyetler proje bütçesi standart formuna göre hazırlanmalıdır.

Bu destek türü için bir maliyetin uygun maliyet olarak kabul edilebilmesi için aşağıdaki genel koşullar aranmaktadır:

- Proje uygulama süresi içinde gerçekleşmesi,
- Projenin yürütülmesi için gerekli ve gerçekçi mali yönetim prensipleriyle uyumlu olması; maliyet etkinliği sağlanması,
- Yararlanıcı veya ortağı tarafından gerçekleştirilmesi,
- Yararlanıcının ya da ortağının hesaplarında ya da vergi belgelerinde kayıtlı, tanımlanabilir ve doğrulanabilir olması; orijinal destekleyici belgelerle desteklenmesi gerekir.

Proje uygulamalarında ortaya çıkan bütün maliyetler destek kapsamına girmemektedir. Bu çerçevede, maliyetlerin uygunluğuna ilişkin esaslar aşağıda belirtilmektedir:

Uygun Maliyetler

Uygun doğrudan maliyetler ve uygun dolaylı maliyetler olmak üzere iki türlü uygun maliyet bulunmakta olup, bunlar aşağıda tanımlanmaktadır:

a) Uygun Doğrudan Maliyetler

Uygun doğrudan maliyetler, projenin yürütülmesi için gerekli olan, yararlanıcı veya ortağı tarafından gerçekleştirilen ve gerçek tutarlar üzerinden hesaplanan maliyetlerdir:

- Fizibilite Raporunun Hazırlanmasına Yönelik Hizmet Alımları
- (Varsa) Uygulama Projesi Hizmet Alımları
- (Varsa) İhale İlan Bedeli

Uygun doğrudan maliyetler bütçe formunda ayrı kalemler olarak belirtilmelidir.

b) Uygun dolaylı maliyetler

Uygun dolaylı maliyetler, başka bir bütçe kalemi altında verilen maliyetleri içermeyen ve genel idari giderleri karşılamak üzere projenin toplam uygun maliyetlerinin %1'ini aşmayacak şekilde belirlenmiş olan götürü tutardır.

Uygun olmayan maliyetler

Bu programda hiçbir şekilde uygun maliyet olarak kabul edilmeyecek olan maliyet kalemleri aşağıda sıralanmaktadır:

- Yararlanıcının ve projede görev alan kişilerin kusur ve ihmalleri sebebiyle doğacak olan ceza, zam, faiz ve sair giderler
- Borçlar; zarar veya borç karşılıkları
- Faiz borcu
- Hali hazırda başka bir kapsamda finanse edilen kalemler
- Arazi veya bina alımları
- İkinci el ekipman alımları
- Kur farkından doğan zararlar
- Projenin uygulanmasına katılan kamu görevlilerinin maaşları
- Projenin başlangıcından önce yapılan hazırlık çalışmalarının ve diğer faaliyetlerin maliyetleri
- Yararlanıcı ya da ortakları dışındakiler tarafından gerçekleştirilen maliyetler
- Salt sözleşmeye, teminatlara ve Ajans ile yararlanıcı arasındaki mali ödemelere ilişkin her türlü vergi, resim, harç ve sair giderler
- Proje ile ilgisi olmayan harcamalar
- İstimlak bedelleri
- Bütçenin “**İnsan Kaynakları**” kalemi altında yer alan maliyetler
- Bütçenin “**Seyahat**” kalemi altında yer alan maliyetler
- Bütçenin “**Ekipman ve Malzeme Maliyetleri**” kalemi altında yer alan maliyetler
- Bütçenin “**Yerel Ofis Maliyetleri**” kalemi altında yer alan maliyetler
- Bütçenin “**Diğer Maliyetler, Hizmetler**” kalemi altında yer alan maliyetler

Başvuru Formunda yer verilmeyen bir hususa ilişkin maliyetlendirmenin bütçede yer alması mümkün olmayacaktır.

Başvuruların değerlendirilmesi sonrasında, sözleşmenin imzalanmasından önceki kontrol sürecinde, gerekli durumlarda bütçede değişiklik yapılabilecektir. Kontroller, Başvuru Sahibinin ilave açıklama yapmasını ve Çukurova Kalkınma Ajansının destek tutarında indirim yapmasını gerektirebilir. Bu nedenle, Başvuru Sahibinin gerçekçi ve uygun

maliyetli bir bütçe sunması kendi yararınadır. Bütçeyi netleştirmek için, maliyetlerin gerekçelerinin ayrıntılı bir şekilde <https://kaysuygulama.sanayi.gov.tr> adresindeki Başvuru Formuna girilmesi gerekmektedir.

Aynı katkılar

Başvuru Formunda ayrı bir liste halinde sunulması gereken, yararlanıcı ya da ortakları tarafından yapılan aynı katkılar, gerçek harcamaları yansıtmazlar ve uygun maliyet olarak değerlendirilmezler. Bu nedenle, bu katkılar, yararlanıcı tarafından sağlanan eş finansman olarak değerlendirilemez. Ancak, desteğin verilmesi durumunda, yararlanıcı, Başvuru Formunda belirttiği bu katkılar üstlenmek zorundadır.

2.2. BAŞVURU ŞEKLİ VE YAPILACAK İŞLEMLER

Başvuru sahipleri Fizibilite Desteği başvurularını Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi (KAYS) üzerinden yapar. Teslim alınan her başvuru; kabul tarihi, saati ve referans numarası ile kaydedilir.

Başvuru Formu ve Diğer Belgeler

- Başvuru Sahibi olarak <https://kaysuygulama.sanayi.gov.tr> adresinden sisteme kayıt işlemi yapılır.
- Başvuru Formu <https://kaysuygulama.sanayi.gov.tr> adresinden doldurulur.
- Her başvuru KAYS üzerinden üretilen taahhütnamenin imzalanması ile tamamlanır.

Başvuru Formu KAYS üzerinden doldurulmalı, destekleyici belgeler taranarak sisteme eklenmeli ve başvuru işlemleri tamamlandıktan sonra sistemin ürettiği taahhütname üzerinde herhangi bir değişiklik yapılmadan Ajansa teslim edilmelidir. Başvuru Formu ve diğer belgeler Türkçe hazırlanmalıdır. Başka formatta hazırlanmış taahhütnamelerin teslimi, başvurunun reddine yol açacaktır.

Başvuru Sırasında Sunulması Gereken Destekleyici Belgeler;

Başvuruların, Ön İnceleme aşamasında kabul edilebilmesi ve projenin Mali ve Teknik Değerlendirme aşamasına alınabilmesi için Başvuru Formu ve diğer ekler yanında aşağıdaki belgelerle birlikte KAYS'a eklenmesi zorunludur:

- Başvuru Sahibinin -ve varsa Proje Ortaklarının- **resmi kayıt belgesi** (kamu kurumlarından bu belge talep edilmeyecektir),
- Başvuru Sahibinin -ve varsa Proje Ortaklarının- **tüzüğü, vakıf senedi, kuruluş sözleşmesi ya da resmi görev tanımlarının yer aldığı onaylı belge**. (Kamu kurumlarından talep edilmeyecektir.) (Proje konusunun Başvuru Sahibinin -ve varsa Proje Ortaklarının- faaliyet ve görevleri arasında bulunduğunu her birine ait ilgili belgelerde göstermeleri gerekmektedir. Proje konusunun Başvuru Sahibinin –ve varsa Proje Ortaklarının- faaliyet ve görevleri arasında bulunduğunun ilgili belgeler üzerinde gösterilmediği durumda proje reddedilecektir.)
- Başvuru Sahibinin -ve varsa Proje Ortaklarının- **son iki yıla ait gelir tablosu ve bilançosunun** ya da işletme hesap özeti; ya da yeni kurulmuş ve faaliyette olan kurum ve kuruluşlar için kuruluş bilançosu ve en son mali durum tahmininin serbest muhasebeci ve/veya mali müşavir onaylı nüshası. Bilanço ve gelir tablosu olmayan kurumlardan ise kesin hesap tutarı ya da gerçekleşmiş ödenek miktarlarını gösterir onaylı tablo. (Kamu kurumlarından talep edilmeyecektir.)
- Başvuru Sahibini -ve varsa Proje Ortaklarını- temsil ve ilzama yetkili kişi(ler)in isim(ler)inin ve imzalarının **noter tasdikli orijinal imza sirküleri**. (Bu kişi(ler)in yetkisi ve sorumluluğunun kaynağının da belgelenmesi gerekmektedir -kuruluş kanunu, sözleşmesi, tüzüğü vb. belgelerde gösterilerek; Yönetim Kurulu'nun ya da yetkili Yönetim Organının bu kişi(ler)i yetkilendirme/atama/görevlendirme kararının sureti ibraz edilerek-) (Kamu kurumlarından talep edilmeyecektir.)

- Başvuru Sahibini -ve varsa Ortaklarını- temsile, ilzama ve faaliyet belgelerini imzalamaya yetkili kişi veya kişilerin belirlendiği ve Çukurova Kalkınma Ajansına teknik destek başvurusu sunulmasına ve başarılı bulunması durumunda uygulanmasına ilişkin **yetkili yönetim organı kararı**
- Maliyeti 20.000 TL'yi geçen hizmet satın alımları için teknik özellikleri ayrıntılı içeren **en az 3 proforma fatura**
- Proje kapsamında gerçekleştirilecek hizmet alımlarına yönelik olarak genel ve teknik özelliklerin belirtildiği **teknik şartnameler**

Başvurular Nereye ve Nasıl Yapılacaktır?

Her başvuru KAYS üzerinden üretilen taahhütnamenin imzalanması ile tamamlanır. Taahhütnamenin e-imza ile imzalanması esastır. Taahhütnamenin e-imza ile imzalanması son başvuru tarihinden itibaren en geç 5 iş günü içerisinde tamamlanır. Taahhütnamenin e-imza ile imzalanmadığı hallerde, taahhütname başvuru sahibi tarafından ıslak imzalı olarak elden veya posta yolu ile son başvuru tarihinden itibaren en geç 5 iş günü içerisinde aşağıdaki adrese teslim edilir. **Başvuru aşamasında başvuru formu ve ekleri matbu olarak teslim edilmeyecektir.**

Başvuruların Alınması İçin Son Tarih

Başvuruların KAYS üzerinden tamamlanması için son tarih **24.12.2020 saat 17.00**'dir. Elektronik başvuru süresinin sona ermesiyle birlikte sistem otomatik olarak kapanacak, sistem üzerinden herhangi bir işlem yapılamayacaktır.

KAYS üzerinden üretilen taahhütnamenin **31.12.2020 saat 17.00**'a kadar e-imza ile imzalanması, taahhütnamenin e-imza ile imzalanmadığı durumlarda ise aynı süre sonuna kadar ıslak imzalı olarak elden ya da posta yoluyla Ajansa teslim edilmesi gerekmektedir. Zamanında yapılmayan başvurular için mazeret kabul edilmez ve bu projeler değerlendirilmeye alınmadan reddedilir. Her başvuru; kabul tarihi, saati ve referans numarası ile kaydedilir. Taahhütnamenin ıslak imzalı teslim edileceği durumlarda, kabul mahallinde son başvuru anı itibarıyla bir yığılma söz konusu ise kapanış saatinde kapılar kapatılır ve sadece o an itibarıyla içeride bulunan başvurular kabul edilerek işlem tamamlanır.

Daha fazla bilgi almak için

İnternet adresi: www.cka.org.tr

E-posta adresi : projebirimi@cka.org.tr

Telefon : (322) 363 00 40

Faks : (322) 363 00 41

Başvuru Rehberinde yer almayan hiç bir bilgi Başvuru Sahipleri ve Ajans için bağlayıcı nitelik taşımamaktadır.

2.3. BAŞVURULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ, SEÇİLMESİ VE SONUÇ BİLDİRİMİ

Belirlenen usullere uygun olarak hazırlanacak ve ajansa sunulacak olan her bir proje teklifi, Genel Sekreter başkanlığında ilgili ajans uzmanlarından oluşturulacak en az üç kişilik bir değerlendirme komisyonu tarafından, başvurunun ajansa ulaştığı tarihten itibaren en fazla bir ay içerisinde değerlendirilir ve takip eden ilk toplantıda Yönetim Kurulunun onayına sunulur.

Değerlendirme; ön inceleme ve faaliyetin teknik ve mali değerlendirmesi olmak üzere iki aşamalıdır. Değerlendirme komisyonunun uygun görmesi durumunda bu iki aşama aynı oturumda gerçekleştirilebilir. Yararlanıcının eş finansman öngördüğü faaliyet teklifleri öncelikli olarak değerlendirilir ve desteklenir.

Ön İnceleme

Bu aşamada faaliyet teklifinin, Başvuru Formu Kontrol Listesinde yer alan kriterleri karşılayıp karşılayamadığı değerlendirme komisyonu tarafından değerlendirilir. Bu listede yer alan kriterlerden herhangi biri karşılanmıyorsa faaliyet teklifi bu aşamadan sonra değerlendirilmeyecek ve reddedilecektir.

İDARİ KONTROL LİSTESİ

KRİTERLER	Evet	Hayır	Kriterin Taşınmaması Durumunda Ön İnceleme Sonucu
1. Başvuru standart formata uygun olarak hazırlanmıştır.			Ret
2. Teklif, Türkçe olarak hazırlanmıştır.			Ret
3. Başvuru Sahibinin -ve varsa Proje Ortaklarının- resmi kayıt belgesi örneği sunulmuştur (Kamu kurumlarından talep edilmeyecektir.)			Eksik Evrak Bildirimi
4. Başvuru Sahibinin -ve varsa Proje Ortaklarının- kuruluş belgesi (kanun/sözleşme/tüzük vb.) örneği sunulmuştur (Kamu kurumlarından talep edilmeyecektir.)			Eksik Evrak Bildirimi
5. Başvuru Sahibinin -ve varsa Proje Ortaklarının- son iki yıla ait mali verileri sunulmuştur (Kamu kurumlarından talep edilmeyecektir.)			Eksik Evrak Bildirimi
6. Başvuru Sahibini -ve varsa Proje Ortaklarını- temsil ve ilzama yetkili kişi(ler) in isim(ler)inin ve imzalarının noter tasdikli orijinal imza sirküleri sunulmuştur. Bu kişi(ler)in yetkisi ve sorumluluğunun kaynağının da belgelenmesi gerekmektedir -kuruluş kanunu, sözleşmesi, tüzüğü vb. belgelerde gösterilerek; Yönetim Kurulu'nun ya da yetkili Yönetim Organının bu kişi(ler)i yetkilendirme/ atama/görevlendirme kararının sureti ibraz edilerek-) (Kamu kurumlarından talep edilmeyecektir.)			Eksik Evrak Bildirimi
7. Taahhütname başvuru sahibinin yetkili kişisi tarafından imzalanmıştır.			Ret
8. Başvuru Rehberinde belirtilen ilave bilgi ve belgeler zamanında Ajansa sunulmuştur.			Eksik Evrak Bildirimi
9. Proje kapsamında maliyeti 20.000 TL'yi geçen hizmet satın alımları için teknik özellikleri ayrıntılı içeren proforma fatura(lar) sunulmuştur.			Eksik Evrak Bildirimi
10. Teknik şartnameler sunulmuştur.			Eksik Evrak Bildirimi
11. Başvuru Sahibini -ve varsa Ortaklarını- temsile, ilzama ve faaliyet belgelerini imzalamaya yetkili kişi veya kişilerin belirlendiği ve Çukurova Kalkınma Ajansına teknik destek başvurusu sunulmasına ve başarılı bulunması durumunda uygulanmasına ilişkin yetkili yönetim organı kararı sunulmuştur.			Eksik Evrak Bildirimi

UYGUNLUK KONTROL LİSTESİ

KRİTERLER	Evet	Hayır	Kriterin Taşınmaması Durumunda Ön İnceleme Sonucu
1. Başvuru Sahibi uygundur.			Ret
2. 1. Ortak uygundur.			Ret
3. 2. Ortak uygundur.			Ret
4. Varsa diğer Ortak-lar- uygundur.			Ret
5. Proje program kapsamında uygun olarak tanımlanan yerde uygulanacaktır.			Ret
6. Proje, geriye dönük 1 yıl içinde reddedilmiş olan aynı fizibilite tekliflerini içermemektedir.			Ret
7. Proje, geriye dönük 1 yıl içinde kabul edilmiş fakat sözleşme imzalanmamış olan aynı fizibilite tekliflerini içermemektedir.			Ret
8. Proje konusu Ajansın yürütmekte olduğu mali destek programının amaç ve öncelikleri kapsamında açıkça yer almaktadır.			Ret

Faaliyetin Teknik ve Mali Değerlendirmesi

Ön incelemeden geçen fizibilite çalışması teklifleri çalışmanın ilgililiği, yöntemi, sürdürülebilirliği, bütçe ve maliyet etkinliği açılarından aşağıda yer alan değerlendirme tablosuna göre teknik ve mali değerlendirmeye tabi tutulur.

DEĞERLENDİRME TABLOSU

Bölüm	Puan
1. İlgililik	45
1.1. Teklif edilen fizibilite çalışmasının konusu bölgenin ekonomik ve sosyal kalkınması ve rekabet gücü açısından ne derece önemli?	10
1.2. Teklif, 2020 yılı Fizibilite Desteği kapsamında desteklenecek alanlarla ne kadar ilgili?	10
1.3. İhtiyaçlar ve sorunlar ne kadar doğru bir şekilde tanımlanmış?	10
1.4. Teklif edilen fizibilite çalışması diğer uygulanan/uygulanacak programlarla karşılaştırıldığında ne düzeyde katma değer yaratacak unsurlar içeriyor?	10
1.5. Teklif edilen fizibilite çalışması bölgeye hizmet edecek kritik ulusal veya uluslararası projeler için ne derece yönlendirici/özendirici olacaktır?	5
2. Yöntem ve Sürdürülebilirlik	30
2.1. Projede amaçlar, beklenen sonuçlar, faaliyetler yeterince tutarlı tanımlanmış mı?	10
2.2. Önerilen faaliyetler uygun ve uygulanabilir mi?	10
2.3. Başvuru Sahibi ve ortakları (eğer var ise) proje yönetimi ve teknik uzmanlık konusunda yeterli deneyime sahip mi?	10
3. Bütçe ve Maliyet Etkinliği	25
3.1. Tahmini maliyetler ile beklenen sonuçlar arasındaki oran yeterli mi?	10
3.2. Yapılması öngörülen harcamalar faaliyetlerin uygulanması için gerekli mi?	15
TOPLAM	100

Fizibilite teklifleri, değerlendirme komisyonu üyelerinin ikisi tarafından tablodaki puanlama dikkate alınarak ayrı ayrı değerlendirilecektir. Proje teklifinin başarılı kabul edilebilmesi için her bir değerlendirme komisyonu üyesinden **ilgililik** bölümünden **en az otuz beş** ve tüm değerlendirme komisyonu üyelerinden **ortalama en az altmış beş puan** alması zorunludur. İki değerlendirme komisyonu üyesinin vermiş olduğu puanlar arasında yirmi puan ve üzeri fark olması halinde, teklif üçüncü komisyon üyesi tarafından tekrar değerlendirilir. Üçüncü değerlendirme puanının diğer iki değerlendirme puanına olan farkının birbirine eşit olması halinde başarı puanı yüksek olan değerlendirme puanı ile üçüncü değerlendirme puanının aritmetik ortalaması esas alınır. Üçüncü değerlendirme puanının başarısız olması halinde ilgili proje için değerlendirme süreci yeniden başlatılır. Yeniden değerlendirme sonucunda da aynı durumun ortaya çıkması halinde değerlendirme komisyonu başka üyelerle yeniden oluşturularak proje tekrar değerlendirilir. Bir komisyon üyesinin başarılı, diğerinin başarısız bulduğu fizibilite teklifi üçüncü komisyon üyesine incelenir. Üçüncü komisyon üyesi, fizibilite teklifini başarısız bulması halinde, puan farkına bakılmaksızın iki başarısız puanın; başarılı bulması halinde ise iki başarılı puanın aritmetik ortalaması alınır. Ancak başarılı puanlar arasındaki farkın yirmi ve üzeri olması durumunda ilgili proje için değerlendirme süreci yeniden başlatılır. Yeniden değerlendirme sonucunda da aynı durumun ortaya

çıkması halinde değerlendirme komisyonu başka üyelerle yeniden oluşturularak proje tekrar değerlendirilir.

Başarılı bulunan fizibilite teklifleri, ajansın yıllık fizibilite desteği bütçesi sınırları dâhilinde desteklenirler. Ajans yıl içerisinde yeni başvuru almama yetkisine sahip olup bu durumda yeni başvuru alınmayacağı ajans internet sitesinde duyurur.

2.4. DEĞERLENDİRME SONUCUNUN BİLDİRİLMESİ

Başvuru Sahiplerine, başvurularının sonucuna ilişkin durum yazılı olarak bildirilecektir. Başvurunun reddedilmesi veya destek verilmemesi kararı, aşağıda belirtilen gerekçelere dayanır:

- Taahhütname, son başvuru tarihinden sonra alınmıştır,
- Başvuru sahibi veya ortaklarından biri ya da birkaçı uygun değildir,
- Proje uygun değildir (Örneğin, teklif edilen projenin program kapsamında olmaması, teklifin izin verilen azami süreyi aşması, talep edilen katkının izin verilen azami katkıdan daha fazla olması, vb.)
- Proje program amacıyla yeterince ilgili değildir,
- Proje teknik ve mali açıdan, seçilmiş olan diğer faaliyetlere göre daha az puan almıştır,
- Talep edilen destekleyici belgelerin biri ya da birkaçı teslim edilmemiştir,
- Bu rehberde bulunan herhangi başka bir kritere uyulmamıştır.

Ajansın bir başvuruyu reddetme ya da destek vermeme kararı nihaidir.

2.5. SÖZLEŞME İMZALANMASI VE UYGULAMA KOŞULLARI

Sözleşme imzalanmadan önce ajans, gerektiğinde başvuru sahibinden ek bilgi ve belge isteyebilir. Başvuru sahipleri, desteklenmesine karar verilen projelerin ajans tarafından ilan edilmesinden itibaren on beş iş günü içinde ek bilgi ve belgeleri elektronik ortama yükler ve varsa matbu olarak teslim edilmesi gerekenleri Ajansa teslim eder. Sözleşmeler, gerekli belgelerin temininden sonra başvuru sahiplerine beş iş günü içinde elektronik ortam üzerinden bildirilir ve bildiri takip eden beşinci günün sonunda tebliğ edilmiş sayılır. Tebliği müteakip en geç on iş günü içinde e-imza ile imzalanır. E-imza kullanılamaması durumunda Ajansa başvuru yapılır. Bu süre zarfında ajansa başvurmayan başvuru sahipleri söz konusu destekten feragat etmiş sayılır ve aynı faaliyet için bir yıl süre ile tekrar başvuruda bulunamazlar. Bu süre zarfında, mücbir sebepten ötürü sözleşme imzalamaya gelemeyeceğini bildiren sözleşme sahiplerine on işgünü ilave süre tanınabilir. Sunulan belgelerin gerçeğe aykırı yahut KAYS'ta yer alan bilgi ve belgelerden farklı olması durumunda da başvuru sahibiyle sözleşme imzalanmaz.

Desteklenmesi öngörülen proje tekliflerine verilecek mali destek ve buna ilişkin ilke ve kurallar, başvuru sahibi ile Ajans adına Genel Sekreterin imzalayacağı bir sözleşmeye bağlanacaktır. Bu tür desteklerde yararlanıcı, sözleşme yükümlülüklerini en fazla bir yıl içerisinde tamamlayarak nihai raporunu ajansa sunar.

Fizibilite desteğinden yararlanan projeler için proje sonunda hazırlanacak fizibilitenin şablonu olarak Kamu Yatırım Programı Hazırlama Rehberi ekinde yer alan “Proje Maliyeti 10 Milyon TL ve Üzerindeki Kamu Yatırım Projesi Teklifleri İçin Fizibilite Raporu Formatı”nın esas alınması gerekmektedir.

Sözleşme özellikle aşağıda belirtilen hakları ve yükümlülükleri düzenler:

Kesin destek tutarı

Azami destek tutarı sözleşmede belirtilecektir. Bu tutar, tahminlere dayalı bir şekilde hazırlanan bütçe çerçevesinde belirlenecektir. Kesin destek tutarı, proje sona erdiğinde ve nihai rapor sunulduğunda kesinlik kazanacaktır.

Hedeflerin gerçekleştirilememesi

Yararlanıcının sözleşme koşullarını yerine getirmemesi halinde Ajans destek tutarını azaltabilir ve/veya o zamana kadar ödenen tutarların tamamen ya da kısmen geri ödenmesini talep edebilir. Ayrıca desteklenen proje kapsamında, Ajans tarafından istenen bilgi ve belgelerin zamanında ve eksiksiz verilmemesi veya projenin sözleşmeye, eklerine ve yürürlükteki mevzuata uygun şekilde yürütülmediğinin tespiti halinde Ajans, desteği durdurabilir ve/veya sözleşmeyi feshederek buna ilişkin mevzuatta ve sözleşmede belirtilen hukuki yollara başvurabilir.

Taslak Fizibilite Raporları:

Yararlanıcılar, uygulama sürecinde, projede kaydedilen ilerleme ve gerçekleştirmeleri içeren taslak fizibilite raporlarını Kamu Yatırım Programı Hazırlama Rehberi ekinde yer alan “Proje Maliyeti 10 Milyon TL ve Üzerindeki Kamu Yatırım Projesi Teklifleri İçin Fizibilite Raporu Formatı”na uygun şekilde Ajansa sunmak zorundadır. Yararlanıcı, proje uygulama sürecinde, şablonu ve zamanı sözleşmede belirtilmek suretiyle 2 taslak fizibilite raporunu Ajansa sunmakla yükümlüdür. Taslak fizibilite raporlarının yapılan incelemelerde yeterli düzeyde bulunmaması durumunda, yararlanıcının gerekli düzeltmeleri en kısa sürede tamamlaması beklenmektedir. Yeterli düzeye zamanında ulaşmayan taslak raporlar, projenin risklerinin yönetilmesi kapsamında erken uyarı ve bunu izleyen fesih süreçlerinin başlamasına neden olacaktır.

Sözleşmenin değiştirilmesi

Yararlanıcıların projelerini, Ajans ile imzaladıkları sözleşme hükümleri doğrultusunda uygulamaları esastır. Başvuru sahibi tarafından doldurulmuş olan fizibilite desteği başvuru formu ve ekleri, sözleşmenin de ekleridir. Bu sebeple, değerlendirmeye tabi tutulan proje teklifi metninde yer alan bilgilerde ve faaliyetlerde, uygulama esnasında proje içeriğini önemli ölçüde etkileyecek değişiklik yapılamaz.

Raporlar

Yararlanıcılar, sözleşme yükümlülüklerini en fazla 1 yıl içerisinde tamamlayarak nihai raporunu Ajansa sunar. Ayrıca, yararlanıcılar sözleşmede belirtilen dönemde faaliyetin etkilerinin değerlendirilebilmesi amacıyla sunulacak faaliyet sonrası değerlendirme raporunu sunarlar. Bununla birlikte Ajans, yararlanıcıdan ilave bilgi ve belge talebinde bulunabilir.

Ödemeler

Ödemeler Ajans tarafından belirlenecek ve sözleşmede belirtilecek başvuru sahibinin sadece bu faaliyet için açtırıp kullanacağı ve sözleşmede belirtilen banka hesap numarasına yatırılır. Yapılan ön ödemeler tamamen harcanana kadar,

proje hesabının bakiyesi yararlanıcı tarafından sözleşmede bildirilen proje hesabına bağlı bir repo hesabında değerlendirilir. Faaliyete özel banka hesabı Ajansın yetkilendirilmiş personeli tarafından yakından ve kesintisiz takip edilebilecektir. Gerekli şartların sağlanması ile **destek tutarının % 20 (Yirmi)** si yararlanıcıya **ön ödeme** olarak aktarılır. Nihai ödeme hak ediş esasına göre gerçekleştirilir. Ön ödeme, eğer talep edildiyse, sözleşme imzalanmasını takip eden on beş gün içerisinde başvuru sahibinin sadece bu faaliyet için açtırıp kullanacağı ve sözleşmede belirtilen banka hesap numarasına yatırılır. Nihai ödeme ise, proje uygulama süresinin bitimini takip eden otuz gün içinde yararlanıcı tarafından sunulacak nihai raporun ve ödeme talebinin uygun bulunması halinde, raporun onaylandığı tarihten itibaren otuz gün içinde yine yararlanıcının sözleşmede belirtilen banka hesabına yatırılır. Sözleşmede belirtilen uygulama süresinin sona ermesini takiben, ön ödeme tutarının ve varsa yararlanıcının eş finansman tutarının usulüne uygun harcandığını gösteren belgeler, nihai ürün ve nihai rapor yararlanıcı tarafından Ajansa sunulur. Yararlanıcı tarafından ilgili raporlar sunulmadan ve usulüne uygun ödeme talebinde bulunulmadan hiçbir ödeme yapılmaz.

Raporların ajansa süresinde sunulmaması veya Ajans tarafından uygun bulunmaması durumunda sözleşmeler feshedilerek sağlanan destek, ferileriyle birlikte geri alınır.

Fizibilite Raporunun Uygunluğu:

Fizibilite Raporu: Fizibilite raporu yatırımlar için hazırlanan çalışmaların bütünüdür. Bu çalışmalar yatırımın yapılması durumunda karlılığının ne olacağını gösteren raporlamadır. Kısaca yatırımın ne kadar “yapılabilir” olduğunu gösteren bir rapor türüdür. Bir projeye başlarken yatırım yapılmadan önce bazı analiz ve değerlendirmelerin yapılması gerekmektedir. Bu araştırmalar projenin ne kadar akılcı ve karlı olduğunu ortaya koymaya yönelik olarak yapılır.

Fizibilite Raporu İçeriği: Fizibilite raporu, yatırımcının ne üreteceği, nasıl üreteceği, üretilen malı veya hizmeti ne fiyattan nereye satacağı, ne kadarlık bir yatırımın tutarına fon sağlayacağı, yatırımdan ne kadar gelir sağlayacağı sorularına cevap vermelidir. Fizibilite raporu ya da yapılabilirlik çalışması; ekonomik analiz, teknik analiz ve mali analiz olmak üzere üç bölümden oluşan detaylı bir çalışmadır. Üç aşamalı kapsamlı bir çalışmayla proje önerisi belirli kriterlere göre değerlendirilerek proje önerisinin kabul veya ret edilmesine karar verilir. Yatırım projelerinin değerlendirilmesinde proje konusu ürünün veya hizmetin satış (Ekonomik Analiz) ve üretim olanakları (Teknik Analiz) ile getirisi (Mali Analiz) belirlenir. Bir proje tarafından tüketilen girdiler (kaynaklar) ve üretilen çıktılar (mal, hizmet) belirlenmesi ve karşılaştırılması yapılmaktadır.

Bir Çalışmanın Fizibilite Olarak Değerlendirilmesi için Gerekli Olan Temel Çıktılar:

- Ne üretilcek?
- Kim için Üretilcek?
- Ne kadar satılacak ve satış fiyatı ne olacak?
- Pazarın durumu, gelişme potansiyeli, satış/dağıtım kanalları, rekabet koşulları nasıldır?
- Nerede, nasıl, ne kadar ve hangi maliyet ile üretilcek?
- Yatırım için ne kadar para/kaynak gerekecek?
- Yatırım yapmaya değer mi?

Bir Çalışmada Aşağıdaki Unsurlardan Herhangi Biri Yoksa Bu Çalışma Fizibilite Olarak Değerlendirilemez

- Yatırım tamamlandıktan sonra, satılacak ürünün ve/veya hizmetin tanımı/içeriği yatırımın yeri/üretim şekli/teknolojisinin seçilmesini, fiyatının tespitini gerçekleştirebilecek ölçüde tanımlanmış mıdır?
- Kurulu kapasitedeki (teorik) üretilcek yıllık maksimum ürün ve/veya hizmet miktarı belirlenmiş mi?
- Yatırımın ekonomik ömrü boyunca elde edeceği net fayda hesaplanmış mı?
- Toplam yatırım tutarı (Sabit Yatırım Tutarı + Başlangıç İşletme Sermayesi ihtiyacı) hesaplanmış mı?
- İlk iki maddede yer alan toplam fayda ile toplam yatırım tutarı (maliyet) karşılaştıran yöntemler (net bugünkü değer, iç verim oranı ve geri ödeme süresi) kullanılmış mı?

Proje hazırlığı sırasında EK B Fizibilite Şablonu ve EK C Kontrol Listesi incelenmeli, proje teklifinin kabul edilmesi durumunda projenin çıktısı olarak üretilmesi gereken fizibilite raporunun formata uygun olup olmadığı kontrol edilmelidir.

Fizibilite desteğinde sonunda hazırlanacak nihai fizibilite raporları Kamu Yatırım Programı Hazırlama Rehberi ekinde yer alan Ek A “Proje Maliyeti 10 Milyon TL ve Üzerindeki Kamu Yatırım Projesi Teklifleri İçin Fizibilite Raporu Formatı”na uygun şekilde hazırlanmalıdır. Ajans, raporun şekil, içerik ve kalite bakımından uygunluğunu kontrol eder. Uygunluk kontrolü kapsamında sunulan fizibilitenin şeklen Ajans tarafından talep edilen formata uygunluğu kontrol edilir.

Hazırlanma süreci, içerik ve kalite bakımından ise aşağıda belirtilen hususlar üzerinden değerlendirme yapılır.

- Fizibilite raporu, teklif aşamasında yer alan amaçlarla örtüşmekte midir?
- Fizibilite çalışmasında yeterli nitelikte personel görev almış mıdır?
- Fizibilite raporu formatında yer alan bütün başlıklar için yeterli araştırma ve inceleme yapılmış mıdır?
- Fizibilite raporlarında yer alması beklenen genel kabul görmüş analiz teknikleri kullanılmış mıdır?
- Fizibilite çalışmasında kullanılan veriler ve veri kaynakları güvenilir midir?
- Yapılan çalışma daha önce başka kurum ve kuruluşlar tarafından yapılmış bir çalışmanın tekrarı mıdır?
- Yapılan çalışmalar etik dışı (sahtecilik, intihal, çarpıtma, tekrar yayım, haksız yazarlık, uydurmacılık ve benzeri) unsurları içermekte midir?
- Ajans tarafından içeriğe ilişkin belirtilen diğer hususlar yerine getirilmiş midir?

Ajans fizibilite desteği sonucunda hazırlanan fizibilite raporunun uygunluğunun değerlendirilmesinde teknik olarak ihtiyaç duyması durumunda meslek kuruluşları başta olmak üzere konuyla ilgili kişi, kurum ve kuruluşlardan destek alabilir.

Raporların ajansa süresinde sunulmaması veya Ajans tarafından uygun bulunmaması durumunda sözleşmeler feshedilerek sağlanan destek, ferîleriyle birlikte geri alınır.

Projeye ait kayıtlar

Yararlanıcı, projenin uygulanmasına dair tüm hesap ve kayıtları şeffaf bir şekilde tutmakla yükümlüdür. Bu kayıtlar desteğin son ödemesinin yapılmasından sonra **beş yıl** süreyle saklanmalıdır.

Denetim

Gerektiğinde yapılacak denetimler sırasında yararlanıcı, faaliyet uygulama ve yönetim mekânlarına erişimi zorlaştırmamak yahut engellemek ve talep edilen her türlü bilgi ve belgeyi görevli personele zamanında sunmak zorundadır. Sözleşme hükümleri, Ajans tarafından hem kayıtlar üzerinde hem de yerinde yapılabilecek denetimlere olanak tanıyacaktır.

Tanıtım ve Görünürlük

Yararlanıcılar ve ortakları; projelerinin ajans tarafından desteklendiğinin ve Kalkınma ajanslarının ulusal düzeyde Bakanlık tarafından koordine edildiğinin görünürlüğünü sağlamak için Ajansın internet sitesinde www.cka.org.tr yayınlanan “Tanıtım ve Görünürlük Rehberi”ne uygun olarak gerekli tedbirleri almalıdırlar.

Satın Alma İşlemleri

Yararlanıcıların desteklenen projeleri kapsamında yapacakları ihale ve satın alma faaliyetleri, satın alma ve ihale usul ve esasları doğrudan kanun veya yönetmelikle belirlenen kurum ve kuruluşlar bakımından kendi mevzuatlarına göre, diğer kişi, kurum ve kuruluşlar bakımından ise Proje Uygulama Rehberinde belirtilen usul ve esaslara göre yapılır.

Çukurova Kalkınma Ajansı, zorunlu hallerde fizibilite desteğini yönetim kurulunun onayını almak şartıyla Ajans Genel Sekreteri tarafından desteklenecek proje listesi ilan edilmeden önce iptal edebilir.
Bu durumda Başvuru Sahipleri Ajanstan herhangi bir hak talebinde bulunamaz.

EKLER

EK A : Fizibilite Şablonu

EK B : Kontrol Listesi

EK 2: FİZİBİLİTE ETÜDÜ FORMATI**İÇİNDEKİLER****TANIM VE KISALTMALAR PROJE ÖZETİ***Tüm projeler için doldurulacaktır.***a. Proje Kimlik Kartı****i. Temel Proje Verileri**

- ✓ Proje Adı/ (varsa) Yatırım Programı Proje No :
- ✓ Sektör/Alt Sektör :
- ✓ Proje Sahibi Kuruluş :
- ✓ Uygulama Yeri :
- ✓ Uygulayıcı Birim :
- ✓ Maliyet ve Temel Kalemler :
- ✓ Planlanan Çıktılar :
- ✓ Genel Takvim ve Başlama-Bitiş Tarihi :

ii. Amaç ve Gerekçe (Azami 50 Kelime)**iii. Yapılan İş Tanımı (Azami 50 Kelime)****iv. Uzun ve Kısa Dönemli Amaçlarla İlişki (Kalkınma Planı, Ulusal Strateji Belgeleri, Stratejik Plan vb.)****v. Finansman Kaynağı ve Planı****vi. Proje Analiz Sonuçları (Alternatiflerin karşılaştırılması)**

	Projesiz Durum	Bakım Onarım/Tevsii	Seçilen İkinci Alternatif	Seçilen Alternatif
Yatırım Tutarı				
Net Bugünkü Değer (Ticari/Ekonomik)				
İç Karlılık Oranı (Ticari/Ekonomik)				
Geri Ödeme Süresi (Ticari/Ekonomik)				
Fayda/Maliyet Oranı (Ticari)				
Fayda/Maliyet Oranı (Ekonomik)				
Parasallaştırılamayan Önemli Fayda ve Maliyetler				
Rakamsallaştırılamayan Önemli Hususlar				

vii. Etüt Bilgileri

- ✓ Etüdü Hazırlayan Birim ve Etüdün Hazırlanış Tarihi :
- ✓ Etüt Hakkında Yetkili Kişi / İletişim Bilgileri :

b. Projenin Gerekçesi

Projenin, hedef kitlenin hangi sorununu çözmeye yönelik olarak tasarlandığı ve projeye neden ihtiyaç duyulduğu bu bölümde açıklanır.

i. Projenin Hedef Kitlesi

Proje sonuçlarından en fazla etkilenen toplumsal kesimin ve projenin bu kesime getirdiği fayda ve zararın ifade edildiği bölümdür.

c. Projenin Tanımı ve Kapsamı

Projenin genel amacı, proje amacı, türü, bileşenleri, büyüklüğü, uygulama süresi, uygulama yeri, teknik içeriği, proje girdi ve çıktıları, projenin hedef aldığı kitle, proje sahibi yürütücü kuruluş bilgilerinin bulunduğu bölümdür.

d. Fizibilite Etüdü Analiz Sonuçları

Proje künyesinde yer verilen sonuçların yorumu ve seçilen alternatifin tercih edilme sebebinin anlatıldığı bölümdür.

e. Projenin Etkileri

Projenin kısa/orta ve uzun vadeli ekonomik, sosyal ve çevresel etkilerinin özetlendiği bölümdür.

1. PROJENİN TANIMI VE KAPSAMI*Tüm projeler için doldurulacaktır***1.1. Projenin Politika Dokümanlarına Uygunluğu**

Projenin temel politika, plan ve program dokümanları (projenin ulusal, sektörel ve/veya bölgesel kalkınma amaçlarına yönelik) ile kurumun stratejik planı ile ilişkisinin ve uyumunun kurulduğu bölümdür.

1.2. Kurumsal Yapılar ve Yasal Mevzuat

Projenin yatırım ve/veya işletme aşamalarına ilişkin kurumsal yapıların ve söz konusu projenin dayandığı yasal mevzuatın (ve varsa teşviklerin) belirtildiği bölümdür.

1.3. Projenin Kurumun Geçmiş, Yürüyen ve Planlanan Diğer Projeleri İle İlişkisi

Projenin geçmiş, yürüyen ve planlanan diğer projelerle (varsa) ilişkisinin ve söz konusu ilişkilerden kaynaklanan etkilerin belirtildiği bölümdür. Proje fikrinin ortaya çıkışı ve projeye ilgili geçmişte yapılmış etüt, araştırma ve diğer çalışmalar bu bölümde yer alır.

1.4. Projenin Diğer Kurumların Projeleri İle İlişkisi

Projenin yatırım ve/veya işletme aşamalarında, söz konusu projenin başka yatırım projeleri ile ilişkisi olması durumunda bu ilişkinin kapsamlı bir biçimde anlatıldığı bölümdür.

1.4.1. Proje İle Eşzamanlı Götürülmesi Gereken Diğer Kurumların Projeleri

Fizibilite etüdü konusu olan projenin yatırım ve/veya işletme aşamalarında başka bir yatırım projesine ihtiyaç olması veya başka bir yatırım projesinin yatırım ve/veya işletme aşamalarında fizibilite etüdü konusu olan projeye ihtiyaç duyulması durumunda, bahsi geçen ihtiyacın gerekçesinin ve gerekli (ilişkili) olan diğer projenin özet olarak tanımlandığı bölümdür.

1.4.2. Projede Başka Kurumların Projeleri ile Fiziki Çakışma Oluşmamasına Yönelik Tedbirler

Projenin uygulanmasını olumsuz yönde etkileyecek başka bir yatırım projesi ile bir fiziki çakışma olmamasına yönelik alınmış olan tedbirler ve varsa bunların mevzuat, belge, izin, ruhsat vb. yasal statülerinin belirtildiği bölümdür.

1.5. Proje ile İlgili Geçmişte Yapılmış Etüt Araştırma ve Diğer Çalışmalar

Proje fikrinin ortaya çıkışı ve projeye ilgili geçmişte yapılmış etüt, araştırma ve diğer çalışmalar bu bölümde yer alır.

1.6. Proje İhtiyacı/Talebi

Projeye duyulan ihtiyacın veya talebin analiz sonuçlarının özetlendiği bölümdür.

1.7. Proje Alternatifleri (En az aşağıdaki dört alternatife yer verilecektir)

Bu bölümde proje konusu mal/hizmet üretiminin gerçekleştirilmesini sağlayan, aşağıdaki ayrıntıları verilen en az 4 alternatife yer verilecektir.

1.7.1. Projesiz Durum

Hâlihazırda proje konusu mal/hizmet ihtiyacının nasıl sağlandığı belirtilip, fizibiliteye konu hedeflere mevcut durumda nasıl ulaşıldığı ve bu durumun kilit (diğer alternatiflerle karşılaştırma yapmayı mümkün kılacak) bilgilerine yer verilecektir. Örneğin, teknolojisi, kalan faydalı ömrü, kapasitesi, kapasitesinin talebi karşılayabilme derecesi vb.

1.7.2. Bakım Onarım veya Tevsii Yatırımı

Hâlihazırda proje konusu mal/hizmet ihtiyacını karşılayan bir birim varsa, yapılacak bakım-onarım veya tevsii yatırımları ile faaliyetlerine devam etmesi bir alternatif olarak değerlendirilecektir. Bu alternatif diğer bir ifadeyle, temel hedeflere ulaşmak için gereken asgari müdahaleyi belirtmektedir. Asgari müdahaleden kasıt, proje çıktılarına ek özellikler getirmeden ek faydalar sağlayan bakım onarım ve/veya tevsii gibi müdahalelerdir. Bu başlık altında bu alternatif hakkında bilgi verilecektir. Örneğin, yatırım tutarı, yatırım sonrası oluşacak ek faydalar (faydalı ömrün uzaması, kapasite artışı vb.

1.7.3. En İyi İkinci Alternatif

Temel hedeflere ulaşmayı sağlayacak ancak yapılacak analiz sonucunda tercih edilen alternatiften sonra gelen proje alternatifine dair bilgilere yer verilen bölümdür.

1.7.4. En İyi Alternatif (Tercih edilen alternatif)

Proje alternatiflerinin detaylı analizinden sonra tercih edilen seçenektir. Proje alternatifleri listesindeki her bir alternatifin karşılaştırılması sonucu, genel olarak ticari ve/veya ekonomik/sosyal olarak daha avantajlı bulunduğundan yapılması planlanan alternatife dair bilgilere yer verilen bölümdür.

1.8. Teknoloji ve Tasarım

Bu bölümde, projede kullanılmak üzere seçilen teknolojinin özellikleri, seçim süreci ve tasarımı anlatılacaktır. Teknoloji; mal ve hizmet üretmek için kullanılan yöntem, süreç, takım-teçhizat ve makinelerden oluşan sistemdir. Teknoloji seçimi ise, değişik girdi bileşimlerini kullanarak aynı çıktıyı üreten alternatif üretim yöntemleri arasından birini saptama işlemidir. Alternatif teknolojiler irdelenmeli, seçilen teknoloji ve seçime temel olan gerekçeler ayrıntıları ile açıklanmalıdır.

Projelerde son teknolojiye uygun olan üretim yöntemi seçilirken kullanılacak olan teknolojinin seçiminde; yatırımın yaratacağı istihdam, çevreye zarar verecek unsurların varlığı ve üretilecek ürünün kalitesi gibi etkilerin birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir.

Tasarım ise seçilen teknolojinin şekilsel ve kullanıma yönelik yapısı olup, bu bölümde ayrıca planlanan tasarım hakkında bilgi verilecektir.

2. YER SEÇİMİ VE ARAZİ MALİYETİ

Tüm projeler için doldurulacak olup, proje gereği herhangi bir yer seçimi söz konusu değilse, projenin gerçekleştirileceği yer/arazi konusunda bilgi verilecek ve varsa arazi maliyeti/kamulaştırma gideri belirtilecektir.

Proje yeri seçimi, projenin konumlanacağı bölgenin ve bölge içerisindeki yerin seçimini içerir. Bu bölümde, proje yerinin seçimini etkileyen etkenlere bağlı olarak alternatiflerle karşılaştırmalı olarak yer seçiminin karar aşaması ve arazi maliyetine yer verilecektir.

2.1. Fiziksel ve Coğrafi Özellikler

Bu bölümde yatırım yapılacak bölgenin ve yerin coğrafi yerleşimi, iklimi (yağış oranı, nem, sıcaklık, rüzgâr vb.), toprak ve arazi yapısı, bitki örtüsü, su kaynakları ve diğer doğal kaynakları ile ilgili bilgiler verilecektir.

2.2. Ekonomik ve Fiziksel Altyapı

Bu bölümde yatırım yapılacak bölgenin ve yerin hammadde ve yardımcı madde kaynaklarına erişilebilirlik durumu, pazara yakınlık durumu ile beraber dağıtım ve pazarlama olanakları, işgücü piyasası, ücret düzeyi, yan sanayi durumu, bölgenin teşvik olanakları, ulaşım ve haberleşme sistemi, su-elektrik-doğalgaz şebekeleri, arazi kullanımı gibi bilgiler verilecektir.

2.3. Sosyal Altyapı ve Sosyal Etkiler

Bu bölümde yatırım yapılacak bölgenin ve yerin nüfus, istihdam, gelir dağılımı bilgileri ve söz konusu yerdeki sosyal hizmetler ve kültürel yapı gibi sosyal altyapısı hakkında bilgi verilecektir.

Bu bölümde ayrıca, yatırımın hayata geçmesi sonucunda “10. Sosyal Analiz” bölümünde bahsi geçen yatırımın bölge üzerinde oluşturacağı sosyal etkiler de özetlenecektir.

2.4. Çevresel Etkiler

Bu bölümde yer seçimi kararını etkileyen çevresel faktörlerden bahsedilecektir. Bunun yanı sıra bu faktörlere dayalı olarak yer seçiminin gerekçesi belirtilecektir. Örneğin projenin çevre üzerinde olası bir olumsuz etkisi bulunması durumunda yer seçiminin bu etki dikkate alınarak nasıl yapıldığı gibi.

2.5. Alternatifler, Yer Seçimi ve Arazi Maliyeti (Kamulaştırma Bedeli De Dâhil)

Bu bölümde yer alternatifleri belirlenecek daha sonra alternatifler arasından seçilen ve seçim sebebi anlatılacaktır. Seçim kriterleri arasında arazi maliyeti de yer alacaktır. Bütün alternatif yerler için hem varsa kamulaştırma bedeline hem de arazinin alternatif maliyetine (üzerinde proje yapılmak suretiyle vazgeçilen tarımsal üretim geliri gibi) yer verilecektir.

3. TALEP TAHMİNİ VE KAPASİTE SEÇİMİ

Tüm projeler için doldurulacaktır.

Bu bölüm, projenin özelliğine göre talep analizi, pazar araştırması, ihtiyaç analizi, sorun analizi vb. yöntemler kullanılarak yapılması planlanan yatırımın kapasitesinin belirlenmesine etki edecek verilerin ve bu veriler ışığında seçilen kapasite düzeyinin ifade edildiği bölümdür.

3.1. Varsayımlar

Talep tahminine dair ulusal ve bölgesel düzeyde varsayımlar, talebin geçmişteki eğilimi, mevcut talep düzeyi, ulusal ve bölgesel düzeyde büyüme beklentileri ve bunun gelecekteki talep ile ilişkisi, tahmin işleminin kapsayacağı zaman aralığı vb varsayımların ifade edildiği bölümdür.

3.2. Talep Tahmin Yöntemi

Mevcut varsayımlara uygun olarak seçilen talep tahmin yöntemi ve metodolojisinin (niteliksel veya niceliksel – Pazar Araştırması, Görüş Toplama, Trend Analizi v.b.) ve talep analizine olanak sağlayacak bilgilerin ifade edildiği bölümdür.

3.3. Talep Analizi

Uygulanmasına karar verilmiş olan talep tahmin yöntemine göre talep analizinin yapıldığı bölümdür.

3.4. Talep Tahmin Sonuçları

Yapılan talep analizinin sonuçlarının ortaya konulduğu bölümdür.

3.5. Kapasite Seçimi

Tahmin edilen talep düzeyine uygun olarak seçilen proje kapasitesi (yıllık), üretilecek her bir mal veya hizmet için yıllık ve aylık bazda ayrı ayrı olarak belirtilecektir.

4. YATIRIM TUTARI

Tüm projeler için doldurulacaktır.

Sabit sermaye yatırımı, işletme sermayesi ve toplam yatırım tutarının yer aldığı bölümdür.

4.1. Sabit Sermaye Yatırım Tutarı

Yatırımın uygulanması sırasında edinilen ve faydalı ömrü boyunca kullanılacak maddi ve maddi olmayan unsurların para birimiyle değeri sabit yatırımı oluşturur. Sabit yatırım tutarını oluşturan ana kalemler; Etüd Giderleri, Mühendislik ve Proje Giderleri, Lisans-Patent-Know How vb. Teknoloji Ödemeleri, Arazi Bedeli, Arazi Düzenlemesi, Hazırlık Yapıları, İnşaat İşleri Giderleri, Ulaştırma Tesislerine İlişkin Harcamalar, Ana Tesis Makina ve Donanım Giderleri, Yardımcı İşletmeler Makina ve Donanım Giderleri, Taşıma ve Sigorta Gideri, İthalat ve

Gümrükleme Gideri, Montaj Giderleri, Taşıt Araçları, Genel Giderler, İşletmeye Alma Giderleri, Beklenmeyen Giderler ve Yatırım Dönemi Faizleridir. Bu bölümde belirtilmiş unsurlar tablo şeklinde belirtilecektir.

4.2. Arazi Bedeli/Kamulaştırma Bedeli

Arazi maliyeti olarak kamulaştırma bedelleri ve kamulaştırma sonrası arazide yapılan iyileştirmelerin maliyeti belirtilmelidir.

4.3. İşletme Sermayesi

İşletme sermayesi brüt ya da net olarak tanımlanır. Brüt işletme sermayesi döner değerler toplamını ifade eder. Net işletme sermayesi ise döner değerler ile kısa vadeli yabancı kaynaklar arasındaki farktır.

Yatırımın mal veya hizmet üretebilmesi için hammadde, yardımcı madde, elektrik, yakıt, su, insan gücü gibi kaynaklar ile, ayrıca ürettiği mal veya hizmeti pazara ulaştırıp satmak için gereksinim duyacağı harcamalar belirtilecektir.

4.4. Toplam Yatırım Tutarı ve Yıllara Dağılımı

Sabit sermaye harcamaları tutarı ve işletme dönemindeki işletme sermayesi ihtiyacı toplamından oluşan toplam yatırım tutarının ifade edildiği bölümdür. Yatırımın gerçekleşme süresi bir yıldan fazla olduğu durumlarda toplam yatırım tutarı harcamalarının yıllara göre dağılımı aşağıda yer alan Toplam Yatırım Tutarı Tablosu kullanılarak ifade edilecektir.

Tablo 1. Toplam Yatırım Tutarı ve Yıllara Dağılımı Tablosu

Yıllar	1.Yıl		n.Yıl		TOPLAM
Harcama Kalemleri	İç Para	Dış Para	İç Para	Dış Para	
A.Arsa Bedeli					
B.Sabit Tesis Yatırımı					
1.Etüd ve Proje					
2.Teknik Yardım ve Lisans					
3.İnşaat İşleri					
4.Makine ve Donanım					
5.Taşıma ve Sigorta					
6.İthalat ve Gümrükleme					
7.Montaj Giderleri					
8.Genel Giderler					
9.Taşıt ve Demirbaşlar					
10.İşletmeye Alma Giderleri					
11.Beklenmeyen Giderler					
Sabit Yatırım Tutarı (A+B)					
C.İşletme Sermayesi İhtiyacı					
Toplam Yatırım Tutarı (A+B+C)					

5. PROJENİN FİNANSMANI VE FİNANSAL ANALİZ

Tüm projeler için doldurulacak olup, 5.4. maddesindeki “Finansal Oranlar Analizi” sadece kurumun kendi mali tabloları (bilanço/gelir tablosu) olması durumunda doldurulacaktır.

Fizibilite etüdüne konu yatırımın finansman modelinin kurulup, finansal analizinin yapıldığı bölümdür.

5.1. Finansman Öngörüsü

Projenin finansmanı için öngörülen finansman kaynaklarının (öz kaynak, iç kredi, dış kredi, bütçe v.b) belirtildiği bölümdür.

5.2. Finansman İhtiyacı ve Kaynakları

Yatırımın finansman ihtiyaçlarının saptanması ve bu ihtiyacın ne kadarının hangi kaynaklarla finanse edileceğine bu bölümde yer verilir. Dördüncü bölümde hesaplanmış olan maddi ve maddi olmayan duran varlık kalemlerinden oluşan “Sabit Yatırım Tutarı”na, geleceğe yönelik

hesaplanan iç yatırımlarda gerekli fiyat artışları, dış yatırımlarda kur farkları ve varsa yatırım dönemi finansman giderleri de ilave edilerek “Sabit Yatırım Toplamı” bulunur. Bu toplama yatırımın üretime başlayabilmesi için gerekli işletme sermayesi ihtiyacının ilave edilmesi ile “Genel Yatırım Toplamı” bulunur. Yatırım finansman ihtiyacının belirlenmesinden sonra, bu ihtiyacın hangi kaynaklarla finanse edileceğine de bu bölümde yer verilecektir.

Finansman ihtiyacı ve bunu finanse edecek olan kaynakların ve değerlendirme sonuçları aşağıda yer alan Tablo 2 aracılığıyla ifade edilecektir.

Tablo 2. Finansman İhtiyacı ve Kaynakları Tablosu

Yıllar	1.Yıl		n.Yıl		TOPLAM
<i>FİNANSMAN İHTİYACI</i>	İç Para	Dış Para	İç Para	Dış Para	
Sabit Tesis Yatırımı					
Finansman Giderleri					
Sabit Yatırım Toplamı					
İşletme Sermayesi Yatırımı					
TOPLAM FİNANSMAN İHTİYACI					
<i>FİNANSMAN KAYNAKLARI</i>					
Öz Kaynaklar					
Yabancı Kaynaklar					
TOPLAM FİNANSMAN KAYNAKLARI					

5.3. Finansman Koşulları ve Sermaye Maliyeti

Öz kaynak/yabancı kaynak dengesinin saptanmasından sonra öz kaynak ve yabancı kaynak koşulları bu bölümde değerlendirilecektir. Bu bölümde geri ödeme yükümlülüğü olan kaynakların (yabancı kaynak) vadeleri ve maliyeti, öz kaynakların ise sadece maliyeti (seçilen risksiz faiz oranı/ uygun borçlanma maliyeti vs.) belirtilecektir.

Kaynak bazında maliyetlerin belirtilmesinden sonra analizlerde indirgeme (iskonto) oranı olarak kullanılacak olan “Sermaye Maliyeti” nin hesaplanması gerekmektedir. Sermaye maliyetinin hesaplanmasında “Ağırlıklı Ortalama Sermaye Maliyeti” yöntemi kullanılacaktır (Ağırlıklı ortalama sermaye maliyeti, firmanın kullanmış olduğu kaynakların (uzun vadeli yabancı kaynak + öz kaynak) ağırlıklı ortalama maliyetidir).

5.4. Finansman Tablosu ve Finansal Oranlar Analizi

Finansman modelinin özetlenmesi için Tablo 2 oluşturulacaktır.

Bu aşamada yapılacak olan FOA (Finansal Oranlar Analizi) kendi mali tabloları (bilanço/gelir

tablosu) olan kuruluşlarca yapılacaktır. Finansal oranlar kuruluşun mevcut ve finansman planlaması için hazırlanan proforma bilanço, net gelir-gider tablosu ve nakit akım tablosu (ya da finansman tablosu) verilerinden hesaplanacaktır. Finansal yeterliliği ve başarıyı ölçmekte kullanılan bu oranlar likidite, kaldıraç, faaliyet ve karlılık oranları olmak üzere dört değişik oran grupları ile projenin ya da kuruluşun belli bir döneme ait finansal durum analizi yapılır.

Likidite Oranları :

Cari Oran = Dönen Varlıklar / Kısa Vadeli Borçlar

Asit Test Oranı (Çabuk Oran) = (Dönen Varlıklar - Stoklar) / Kısa Vadeli Borçlar

Kaldıraç Oranları :

Borç-Toplam Varlıklar Oranı = Toplam Borç / Toplam Varlıklar

Finansman oranı = Öz Kaynaklar / Toplam Borçlar

Faaliyet Oranları :

Alacakların Devir Hızı = Kredili Satışlar (ya da Net Satışlar)/Ortalama Ticari Alacaklar

Stok Devir Hızı = Satışların Maliyeti / Ortalama Stoklar

Karlılık Oranları :

Net Kar Marjı (Oranı) = Net Kar (vergi sonrası) / Net Satışlar

Toplam Varlıkların Karlılığı = Net Kar / Toplam Varlıklar Öz

Kaynak Karlılığı = Net Kar / Öz Kaynak

6. TİCARİ ANALİZ

Projenin gerçekleşmesi ile üretilecek ve yatırımcı kuruluşa gelir oluşturacak mal/hizmetin ticari olarak satışının söz konusu olduğu projelerde doldurulacaktır.

Ticari analizde proje, yatırımcı kuruluş açısından ele alınır ve ticari karlılığın maksimize edilmesi amaçlanır. Ticari analizde fayda ve maliyetler, cari piyasa fiyatları ile hesaplanır. Ticari analizde dolaylı ve dışsal etkiler hesaba katılmaz.

6.1. Ticari Analiz ile İlgili Temel Varsayımlar (İskonto Oranı, Ekonomik Ömür, Hurda Değer, Yenileme Yatırımları, Enflasyon Artış Oranı vb.)

Ticari analizin yapılması için kullanılacak temel varsayımlar aşağıda özetlenmiştir.

İskonto Oranı

Nakit akımlarının indirgenmesinde kullanılan iskonto oranı ve gerekçesi belirtilecektir.

Ekonomik Ömür

Yatırımın faydalı olarak üretimde bulunabileceği süre geçmişte gerçekleştirilen benzer yatırımlar ve uluslararası örnekler de göz önünde bulundurulacak belirlenecek ve bu bölümde ifade edilecektir.

Hurda Değer

Makine, teçhizat vb. gibi yatırımlarda, bu yatırımın gerçekleşmesinden belli bir süre sonra makine ve teçhizatın ekonomik ömrünü doldurması nedeniyle satılması halinde ele geçmesi öngörülen tutar bu başlık altında ifade edilecektir.

Yenileme Yatırımları

Tesislerde kullanılan araçların eskimesi ya da üretimdeki verimliliğin azalması üzerine faaliyetlerin etkin olarak devam ettirilebilmesi için gerekli olması muhtemel ara dönem yatırımları bu bölümde belirtilecektir.

Enflasyon Oranı

Ülke genelindeki fiyat artışlarının ölçüsü olarak kullanılan fiyat endekslerinden yararlanılarak tahmin edilen enflasyon oranı belirtilecektir.

6.2. Ticari Faydalar ve Maliyetler (İşletme Dönemi Gelir ve Giderleri, Girdi İhtiyacı, Girdi Fiyatları ve Harcama Tahmini)

Bu bölümde proje konusu yatırımın işletme döneminde oluşturacağı fayda ve yol açacağı maliyetler belirtilecektir.

İşletme dönemi gelir ve giderlerinin parasal tutar olarak belirlenmesinden önce, miktar olarak girdi ihtiyaçları, mal/hizmet üretimi ve bunların miktar olarak esas alınmış olan birim fiyatları da belirtilecektir. Bunların belirlenmesinden sonra parasal tutarlar “Ticari Fayda ve Maliyetler” olarak belirtilecektir.

Tablo 3. İşletme Gelir ve Giderleri Tablosu

Yıllar	1.Yıl	2.Yıl	3.Yıl	4. Yıl	n. Yıl
Kapasite Kullanım Oranı					
1.İşletme Gelirleri					
2.Üretim Giderleri					
3.Amortisman					
4.Finansman Giderleri					
5.Satış Giderleri					
6.Brüt Kar (1-2-3-4-5)					
7.Matrahtan İndirilecekler					
8.Vergi Matrahı (6-7)					
9.Vergi ve Stopajlar					
10.Net Kar (6-9)					
11.Temettüleri (Dağıtılacak Karlar)					
12.Kullanılabilir Kar (10-11)					

6.3. Ticari Nakit Akış Tablosu

Ticari nakit akış tablosu, yıllar itibarıyla nakit giriş ve çıkışlarının karşılaştırıldığı tablodur. Nakit girişleri olarak yurtiçi ve yurtdışı satış gelirleri, nakit çıkışları olarak da yatırım harcamaları, işletme giderleri, borç anapara geri ödemeleri, vergi ve stopaj ve dağıtılan kar paylarından belirtilecektir. Nakit farkı (nakit akımı) olarak da nakit girişleri ile nakit çıkışları arasındaki fark hesaplanacaktır. Bu bölümde ekte verilmiş olan “Ticari Nakit Akış Tablosu” hazırlanacaktır.

Tablo 4. Ticari Nakit Akış Tablosu

Yıllar	1.Yıl	2.Yıl	3.Yıl	4.Yıl	n.Yıl
A.Nakit Girişleri					
-İşletme Gelirleri					
-Diğer Nakit Girişleri					
B.Nakit Çıkışları					
-Yatırım Harcamaları					
-İşletme Giderleri					
-Borç Anapara Geri Ödemeleri					
-Vergi ve Stopaj					
-Dağıtılan Kar Payları					
Nakit Farkı-Nakit Akımı (A-B)					

6.4. Ticari Fayda Maliyet Analizi (NBD, İKO, GÖS, Fayda Maliyet Oranı)

Yapılması planlanan projenin sektörel ve teknik değerlendirme sonuçlarına dayalı olarak yapılan mali analizleri içeren bölümdür. Bu bölümde yapılması gereken temel analiz teknikleri aşağıda verilmiştir:

Net Bugünkü Değer

Belirlenen iskonto oranı üzerinden, yatırım harcamalarını ve yatırımın sağlayacağı net nakit girişlerini aynı zaman noktasına indirgeyerek aralarındaki farkın hesaplanması yöntemidir.

İç Karlılık Oranı

Projenin ekonomik ömrü boyunca sağlayacağı net nakit girişlerinin bugünkü değerini yatırım harcamalarının bugünkü değerine eşitleyen iskonto oranıdır.

Geri Ödeme Süresi

Toplam yatırım harcamasının net nakit akışlarıyla ödenebileceği süredir.

Fayda/Maliyet Oranı

Projenin ekonomik ömrü boyunca sağlayacağı faydaların (nakit girişleri) bugünkü değerlerinin toplamının, maliyetlerin (yatırım harcamaları ve diğer nakit çıkışları) bugünkü değerlerinin toplamına oranıdır.

Tablo 5. Net Bugünkü Değer Tablosu

(TL)

Yıllar	Sabit Yatırım Tutarı	İşletme Sermayesi Yatırımı	Vergi Öncesi Kar	Amortisman	Vergi ve Fon Kesintileri	Faiz	Net Nakit Akımı	İskonto Oranı	İskonto Edilmiş Net Nakit Akımı
0									
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
n									
TOPLAM								NBD	

Tablo 6. İç Karlılık Oranı Tablosu

(TL)

Yıllar	Sabit Yatırım Tutarı	İşletme Sermayesi Yatırımı	Vergi Öncesi Kar	Amortisman	Vergi ve Fon Kesintileri	Faiz	Net Nakit Akımı	İskonto Oranı	İskonto Edilmiş Net Nakit Akımı
0									
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
n									
TOPLAM									
İKO (%)									

7. EKONOMİK ANALİZ

Tüm projeler için doldurulacaktır. Açıklamalar bölümü ışığında Fayda Maliyet Analizi veya Maliyet Etkinlik Analizinden biri tercih edilecektir.

Projelerin ekonominin bütününe ve toplumun geneline olan etkilerinin analiz edildiği bölümdür. Söz konusu analizde projenin ülkenin refah seviyesini artırıp artırmadığına bakılır. Girdi ya da çıktılarının piyasa değerinin her zaman ülke ekonomisine olan değerini yansıtmaması ve tam rekabetçi olmayan piyasa koşulları (monopolistik yapı, gümrük tarifeleri nedeniyle arızalı fiyatlar, taban-tavan fiyat uygulamaları vs.) nedeniyle ekonomik analiz yapılmaktadır.

Ekonomik analizin ticari analizden farkları şunlardır.

Fiyatlar: Ticari analizde piyasa fiyatları kullanılırken, ekonomik analizde nakit akım tablosunda piyasa aksaklıklarını ve kaynakların gerçek fırsat maliyetini yansıtan gölge fiyatlar kullanılır. Bu işlem için dönüştürme faktörü hesaplanır. Söz konusu oran işçilik gölge ücreti hesabında da kullanılır.

Fayda ve Maliyetler:

1. Dışsalıklar: Ticari karlılık sadece doğrudan (parasal) etkileri kapsar iken olumlu veya olumsuz dışsalıklar (diğer alanlarda yol açılan gelir artırıcı ve eksiltici etkiler) (çevre kirliliği gibi) ihmal edilirken ekonomik analize dahil edilirler.
2. Transferler (kamulaştırma, arazi bedeli, vergi, teşvik gibi) ekonomik analizde dikkate alınmaz. Ancak arazinin alternatif maliyeti (üzerinde proje yapılmak suretiyle vazgeçilen tarımsal üretim geliri gibi) analizde maliyetler arasına dâhil edilir.
3. Piyasa-dışı etkiler, proje çıktısından doğrudan faydalanan kullanıcılar üzerinde yaratılan, ancak bir piyasa değeri olmayan faydalar ya da maliyetleri ifade etmektedir. Otoyol projesi ile yaratılan zaman tasarrufu veya arıtma tesisi projesi ile içme suyu kalitesinin artması gibi piyasa-dışı etkilerin rakamsallaştırılarak hesaplamalara katılması mümkündür. “Ödenmeye istekli olunan fiyat” bu aşamada kullanılacak bir yöntemdir. Projenin kalitatif yönleri, çoklu-kriter analizi yaklaşımı ile değerlendirmeye dahil edilebilir.
4. İndirgeme Oranı: Ticari ve ekonomik analizde kullanılan indirgeme oranları farklılık arz etmektedir. Nakit akımlarının bugünkü değerinin bulunmasında kullanılan indirgeme oranında temelde kaynakların alternatif maliyeti dikkate alınmaktadır. Ekonomik indirgeme oranı ise sermayenin ekonomik fırsat maliyeti olarak kullanılır. Sosyal indirgeme oranı olarak da adlandırılan bu yaklaşımda toplumun tüketimlerini ertelemeye istekli olacağı minimum getiri seviyesi olarak tanımlanabilir.

7.1. Ekonomik Analiz İle İlgili Temel Varsayımlar

Bu bölümde ekonomik analizin temelini oluşturan varsayımlar ve dayandıkları gerekçeler yer almalıdır.

7.2. Ekonomik Faydalar ve Maliyetler

Ekonomik analizde kullanılan faydalar ve maliyetler bu bölümde yer almalıdır. Gölge fiyat yaklaşımının benimsenmesi esastır. Projelerin faydaları arasında sayılan istihdam, ücretlerin artışı, fiyatların düşmesi, zaman kazancı/kaybı, hava kirliliğinin önlenmesi/artması gibi faydalar veya maliyetlerden rakamsallaştırılabilenler belirtilecek ve bir sonraki başlıkta analize dahil edilecektir.

Tablo 7. Ekonomik Nakit Akış Tablosu

Yıllar	1.Yıl	2.Yıl	3.Yıl	4.Yıl	n.Yıl
A. Projenin Faydaları					
- Doğrudan Faydalar					
- Dolaylı Faydalar					
- Parasallaştırılamayan Önemli Faydalar					
B. Projenin Maliyetleri					
- Yatırım Harcamaları					
- İşletme Giderleri					
- Finansman Maliyeti					
- Olumsuz etkiler					

(TL)

7.3. Ekonomik Fayda Maliyet Analizi (Ekonomik NBD, Ekonomik İKO)

Ekonomik analiz sonucunda elde edilen net bugünkü değer, iç karlılık oranı, geri ödemesüresi ve fayda/maliyet oranı hesaplamaları bu bölümde yer almalıdır.

7.4. Maliyet Etkinlik Analizi

Bu bölümde yapılacak “Maliyet Etkinlik Analizi” aynı veya benzer çıktıları üretmenin alternatif yollarının maliyetlerinin karşılaştırılması olup, genelde projenin üretmesi beklenen faydaların rakamsallaştırılması/parasallaştırılması mümkün olmadığında kullanılan bir tekniktir. Fayda maliyet analizi kullanılan projeler için maliyet etkinlik analizi yapılmayacak, fayda maliyet analizi yapılması mümkün olmayan projeler (özellikle sosyal projeler) bu yöntem kullanılarak analiz edilecektir.

7.5. Diğer Ekonomik Analiz Ölçütleri

(Zorunlu olmamakla birlikte vurgulanması gereken bir konu varsa yapılmalıdır.)

Bu bölümde ifade edilecek ulusal amaçlar ekonomik büyüme, toplam tüketimde artış, yaşam şartlarının geliştirilmesi, endüstrileşme, altyapının iyileştirilmesi, istihdamın artırılması, toplumsal eşitlik, gelir dağılımının iyileştirilmesi, katma değer etkisi, bölgesel gelişme, sağlık ve eğitim imkânlarının geliştirilmesi, döviz kazancının artırılması ve ulusal güvenlik vb. olarak sıralanabilir. Bu bölümde söz konusu amaçlara yönelik elde edilen kazanımlar yer alacaktır.

8. RİSK ANALİZİ

Tüm projeler için doldurulacaktır.

8.1. Duyarlılık Analizi

Duyarlılık analizi, hangi risklerin ya da belirsizlik kaynaklarının proje çıktıları üzerinde en çok etki yaratacağını belirlemek amacıyla kullanılan bir analiz tekniğidir. Projedeki belirsiz bir unsurun diğer belirsiz unsurlar sabit tutulduğunda durumu ne şekilde etkilediğini incelemek için kullanılır.

Kamu yatırım projelerinde duyarlılık analizi, birim satış fiyatı, satış miktarı, ana girdi maliyetleri, projenin süresi, indirgeme oranı gibi herhangi bir değişkenden meydana gelebilecek olası değişimlerin, diğerleri sabit kalmak kaydıyla analize esas alınan ölçüt (NBD, İKO, F/M, Geri Ödeme Süresi, vb.) üzerindeki etkisini görebilmek için yapılır. Duyarlılık analizi yapılırken öncelikle projenin hangi değişkene daha duyarlı olduğunun tespit edilmesi gerekir.

8.2. Proje İle İlgili Riskler ve Etkiler

Projede başarısızlığa yol açabilecek temel riskler ve bunların proje üzerinde oluşturacağı muhtemel etkilere bu bölümde yer verilir.

8.3. Temel Risklerle İlgili Risk Azaltma Tedbirleri

Tanımlanan risklerin olasılıklarını azaltmak, iyileştirmek ve olumlu durumlara çevirmek amacıyla belirlenecek risk azaltma tedbirlerine bu bölümde yer verilir.

9. ÇEVRESEL ANALİZ

Tüm projeler için doldurulacaktır.

9.1. Çevresel Etkilerin Ön Değerlendirmesi

Projelerin önemli ekonomik ve sosyal sonuçlar doğurabilecek istenmeyen olumsuz çevresel etkileri olabilir. Projenin çevreye olabilecek olumlu veya olumsuz tüm etkileri çevresel analiz kapsamında değerlendirilir. Çevresel analiz kapsamında belirlenen olumlu ve olumsuz tüm etkileri bu bölümde belirtilecektir.

Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu Kararı veya Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Gerekli Değildir Kararı alınmadıkça projelerle ilgili onay, izin, teşvik, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez; proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez.

Çevresel etki değerlendirme yönetmeliği Ek-1 listesinde yer alan veya Ek-2 listesinde yer alıp çevresel etki değerlendirme gereklidir kararı verilen faaliyetler ÇED yönetmeliğinin Ek-3’ünde yer alan formata göre bakanlıkça yetkilendirilmiş kuruluşlara ÇED raporu hazırlatmakla yükümlüdür.

Çevresel etki değerlendirme yönetmeliği Ek-2 listesinde yer alan faaliyetler ise bulunduğu ile göre o ilin valiliğine ya da bakanlığa Ek-4’de yer alan formata göre proje tanıtım dosyası hazırlamak ve sunmakla yükümlüdür.

ÇED çevresel analizin tamamını karşılamaz. ÇED kapsamında olumlu bulunan bir projenin çevresel analiz kapsamında değerlendirildiğinde parasal olarak belirlenerek fayda maliyet analizine dâhil edilmesi gereken bazı etkileri halen bulunabilir. Çevresel analiz kapsamında parasal olarak ifade edilebilen etkileri, sayısal olarak ifade edilmekle birlikte parasal olarak ifade edilmeyen etkileri ve sadece niteliksel olarak tanımlanabilen etkileri değerlendirilir. Parasallaştırılabilen bütün çevresel etkiler fayda maliyet analizine dâhil edilecektir. Parasallaştırılamayan bütün etkilere sözel olarak yer verilecektir.

Çevresel analiz ile belirlenen olumsuz etkilerin yönetmeliklerle ve/veya bilimsel esaslara göre kabul edilebilir sınırlara uyarak önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi amacıyla alınabilecek alternatif önlemin maliyeti ile buna rağmen giderilemeyen etkilere ilişkin tüm maliyetler parasal olarak belirlenerek ekonomik analize dâhil edilir. Parasal olarak belirlenemeyen maliyetlere sosyal analizde niteliksel olarak yer alır.

9.2. Çevresel Riskler ve Azaltma Tedbirleri

Projenin çevreye vereceği olumsuz etkilerin en aza indirilmesi için önerilen tedbirler bu bölümde belirtilecektir.

10. SOSYAL ANALİZ

Parasallaştırılamayan sosyal etkilere sahip projeler içindoldurulacaktır.

Parasallaştırılamayan sosyal faydalara bu bölümde yer verilecektir. (Parasallaştırılabilenlere ekonomik analiz başlığı altında yerilecektir.)

10.1. Projenin Sosyal Etkileri

Bu bölümde projenin oluşturması beklenen olumlu ve olumsuz sosyal etkilerine yer verilecektir.

10.2. Projenin Toplumsal Gruplara Etkisi

Toplumsal grupların (kadın, erkek, çocuk, genç, yaşlı vb) projeden nasıl etkileneceği, proje sonucunda söz konusu grupların durumunda nasıl bir iyileşme öngörüldüğü bu bölümde belirtilecektir.

10.3. Bölgesel Düzeydeki Etkisi

Projenin bölgesel kalkınma ve/veya gelişmişlik farklarının giderilmesi hususunda öngörülen herhangi bir etkisinin olması durumunda bu bölümde söz konusu etkilere yer verilecektir.

11. PROJE YÖNETİMİ ve UYGULAMA PROGRAMI

Tüm projeler için doldurulacaktır.

11.1. Proje Yürütücüsü Kuruluş ve Teknik Kapasitesi

Proje yürütücüsü kuruluş ve birim hakkındaki bilgiler ile kuruluşun proje ile ilgili tecrübelerine bu başlık altında yer verilecektir.

11.2. Proje Organizasyonu ve Yönetim

Projenin yatırım ve işletme dönemi için organizasyon ve insan kaynakları planlaması gerekmektedir. Organizasyon kapsamında insan kaynakları yapılanması ve tahmini insan gücü gereksinimi ve tahmini yıllık insan kaynakları maliyeti (brüt) hesaplanarak bu bölümde belirtilecektir.

11.3. Proje Uygulama Planı ve Projede Kritik Aşamalar

Yatırım kararından projenin hayata geçmesine kadar geçen süreyi kapsayan proje uygulama aşaması, iç içe geçmiş bir takım faaliyetlerden oluşmakla beraber, bu aşamada belirli bir proje yönetim ekibi oluşturulması ve projenin uygulanması için gerekli işlemlerin tespiti gerekir. Etüdün bu bölümünde uygulama planı ile ilgili hususlar yer almalıdır.

Proje takvimi, proje faaliyetlerinin bir zaman çizelgesine dönüştürülmesidir. Bu bölümde belirtilecek olan proje takvimi, projenin tamamlanma zamanı, her aktivite için programlanmış başlangıç ve bitiş zamanı, önemli (kritik) olan ve olmayan aktiviteler, kritik olmayan aktivitelerin geciktirilebilme ihtimali ve süresi ile belirsizlikler hesaba katıldığında, projenin hedeflenen tarihte tamamlanma olasılığına yer verilmelidir.

12. SONUÇ

Tüm projeler için doldurulacaktır.

12.1. Projenin Ticari ve Ekonomik Yapılabilirliği İle İlgili Sonuçlar

Projenin ticari ve ekonomik olarak yapılabilirliğine dair “Ticari Analiz” ve “Ekonomik Analiz” bölümlerinde yapılmış olan hesaplamaların sonuçlarının toplu olarak gösterildiği bölümdür.

12.2. Projenin Sürdürülebilirliği

Yatırımın planlanan ömrü boyunca faaliyetlerinin aksamadan devam edebilmesinin (sürdürülebilir olmasının) varsa bağlı olduğu koşulların belirtildiği bölümdür. Aynı zamanda bu koşulların sağlanması için alınan tedbirler de belirtilir.

12.3. Projeye İlişkin Temel Riskler

Projenin içinde bulunduğu durumun gözden geçirilerek, projenin geleceği için (hem yatırım hem de işletme dönemi) risk teşkil eden oluşumların ve bunların önlenmesi için alınan tedbirlerin belirtildiği bölümdür. Ayrıca, bazı istenmeyen durumların gerçekleşme ihtimallerinin minimize edilmesi için alınan önlemlerden de bu bölümde bahsedilecektir.

13. EKLER

Ek-1 : Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporu

Ek-2 : Diğer destek etütler (rezerv etüdü, zemin etüdü vb)

Ek-3 : Etüt proje, ön fizibilite etüdü

KONTROL UNSURLARI		AÇIKLAMA
1	Yatırım tamamlandıktan sonra ne satılacak? Satılacak ürünün ve/veya hizmetin tanımı/içeriği yatırımın yeri/üretim şekli/teknolojisinin seçilmesini, bina özelliklerinin tanımlanmasını ve işletme giderlerini oluşturacak ölçüde tanımlanmış mıdır?	✓ Yatırım tamamlanıp tesis işletmeye geçtikten sonra, satışa konu olacak ürün/hizmetler yeterli düzeyde tanımlanmış olmalıdır. Ürün seçiminde göz önüne alınan kriterler açıklanmış mı? ✓ Sabit yatırım unsurları bu tanımlanan ürün ve/veya hizmete göre oluşturulacağı için satılacak ürün ve/veya hizmetin fiziki/kimyasal/ içerik/birim zamanda üretilecek sayı/miktar ve/veya yapısının net olarak ortaya konmuş mu? ✓ Bu ürün ve/veya hizmet tanımı; söz konusu pazarın ve ürün/hizmet fiyatının araştırılmasına, üretimine ilişkin tekniklerin oluşturulabilmesine imkân vermiş mi?
2	Gerekli destek etütleri yapılmış mı?	✓ Hedeflenen üretimin gerektirdiği türdeki ve/veya yatırıma ilişkin varsa destek etütleri yapılmış mı? (Örneğin yatırımın konusu jeotermal ise kaynak sondaj raporu, HES ise akış ve yağış verileri, meyve işleme ise hammadde etüdü, hizmet satışı ve/veya AR-GE merkezi ise satışa esas hizmetlerin ve ihtiyacın belirlenmesine yönelik anketler; turizm kış sporları merkezi vb. ise meteoroloji veri, zemin etütleri, yer üstü yer altı düzenlerinin araştırılması, maden işlemede rezerv etüdü gibi). ✓ Etütler güncel mi? ✓ Hedeflenen ilgili taraflara yeterli düzeyde/sayıda ulaşılmış mı? Hedeflenen sonuçlar elde edilmiş mi? Ulaşılan sonuçlar proje tasarımına kazandırılmış mı?
3	Tam kapasitede yılda üretilecek maksimum üretim miktarı (kurulu kapasite yani teorik kapasite) belirlenmiş mi?	✓ Kurulu kapasite seçilirken hangi unsurların göz önüne alındığı açıklanmış mı? ✓ Seçilen kurulu kapasite ile göz önüne alınan unsurlar uyumlu mu? ✓ Göz önüne alınan unsurlar yeterli mi? ✓ Vardiyanın söz konusu olduğu üretim tiplerinde ekonomik ve teknik değerlendirmede vardiya unsurunun kurulu kapasite seçimine etkisi irdelenmiş midir? ✓ Kullanılan verilerin kaynağı açıklanmış mı? Veri kaynakları güncel/güvenilir mi?
4	Yatırım yeri belirlenmiş mi?	✓ Yatırımın varsa tapusu, mülkiyet durumu, harita ve/veya uydu görüntüsü/ imar durumu vb. verilmiş mi? ✓ Yatırımın gerçekleştirilmesine engel teşkil edecek sit alan/yüksek gerilim hattı, dere yatağı, doğalgaz hattı vb. deplasman gerektiren durum, koruma alanı, güvenlik bölgesi vb. durum araştırılmış mı? ✓ Arazi maliyeti konusunda tespit yapılmış mı? ✓ Kaynak güvenilir mi?
5	Yatırım yerine ilişkin seçim kriterleri açıklanmış mı?	✓ Yatırım yeri yatırım tutarını ve yatırımın sürdürülebilirliğini doğrudan etkileyen temel unsurlardan biridir. Lokasyonu nedeni ile başarısız olmuş örneklerin tekrarlanmaması ve yatırım yerinin yatırımın boyutunu etkileyecek düzeyde netleştirilmesi gerekir. Yer seçiminde göz önüne alınan faktörler açıklanmış mı? ✓ Yatırım yerinin amaçlanan üretim açısından uygunluğuna dair göz önüne alınan faktörler sahada irdelenmiş mi? Göz önüne alınan faktörler yeterli mi? ✓ Kullanılan veriler açıklanmış mı? ✓ Veriler güncel/erişilebilir mi?
6	Yatırıma ilişkin makine/ekipman teknolojisi ve üretim yöntemi araştırılmış/belirlenmiş mi?	✓ Teknoloji ve üretim yöntemi seçiminde göz önüne alınan faktörler net şekilde ortaya konmuş mu? ✓ Seçim kriterleri ile yapılan seçim uyumlu mu? ✓ Seçilen teknolojinin rekabetçi olduğunu gösteren veriler raporda mevcut mu? ✓ Mevcut teknoloji alternatifleri irdelenmiş mi? ✓ Kullanılan veriler açıklanmış mı? ✓ Veriler güncel/erişilebilir mi?

7	Ana üretim tekniği ve teknoloji/makine grubu seçilmiş mi?	✓ Seçilen ana makine grubu belirlenmiş/tanımlanmış ürünü, belirlenmiş nitelikte üretecek, rekabetçi nitelikte bir makine grubu mudur? ✓ Bu makine grubunun fiyat teklifleri ve/veya proformaları yeterli ayrıntıyı içermekte midir? ✓ Makinelerin üretim kapasitesi öngörülen kurulu kapasite ile uyumlu mudur?
8	Ana makine ekipman dışında yardımcı tesis/makine ekipmanlar belirlenmiş mi?	✓ Hedeflenen üretimi hedeflenen kurulu kapasitede gerçekleştirmek için ana makineler dışında gerekli olan yardımcı makine ekipmanlar seçilmiş mi? ✓ Seçim kriterleri açıklanmış mı? ✓ Bu ekipmanların ana makine ile uyumu teyit edilmiş mi? ✓ Veri ve kaynaklar güncel ve erişilebilir mi?
9	Sabit Yatırımın Gerçekleştirilmesindeki süreç faaliyet planı/termin planı oluşturulmuş mudur?	✓ Yatırımın termin planının (fiili gerçekleşme ve ödeme planı) özeti yatırım tablosu ile uyumlu şekilde oluşturulmuş olmalıdır ve yatırımın niteliğine göre gerekirse detaylandırılmalıdır. Öngörülen süreler yapılacak işlerin gerçekleştirilmesi açısından makul ve uygulanabilir olmalıdır. Yatırım unsurlarının ödeme süreleri, bu unsurların fiili gerçekleşme süreleri ile yılı geçen ölçüde farklılaşıyorsa fiili gerçekleşme planı dışında ödeme planı teknik değerlendirme bölümünde da yapılmalı ya da açıklanmalıdır. Bu tür bir ödeme planının finansman tablosuna da doğru şekilde yansıtılmış olması gerekir.
10	Satılacak şey eğer üretilecek/imal edilecek bir ürün ise bu ürünün üretimine ilişkin akım şeması ve madde balansı yapılmış mı?	✓ Belirlenmiş olan satılacak ürüne ilişkin akım şeması ve madde balansı yapılırken kullanılan verilerin kaynağı açıklanmış mı? ✓ Veriler güncel ve erişilebilir mi?
11	Satılacak şey eğer bir hizmet ise bu hizmetin birim miktarına ilişkin temel girdiler belirlenmiş mi?	✓ Satılacak hizmetin birim miktarına ilişkin olarak kullanılacak hammadde, yardımcı madde, işletme malzemesi, tedarik edilecek diğer malzemeler gibi temel girdiler belirlenmiş/hesaplanmış mı? ✓ Bu hesaplamada kullanılan baz alınan veriler güncel ve erişilebilir mi?
12	Madde balansları ve/veya birim hizmet girdileri doğru hesaplanmış mı?	✓ Bu hesapların birim düzeyinde temkinli ve doğru hesaplanmış olması gerekir. Birim düzeyinde doğru hesaplanmış rakamların öncelikle yıllık kurulu kapasitedeki işletme giderlerine yansıtılması daha sonra mali tablolara (Proforma giderlere ve nakit akımı tablolarına) öngörülen Kapasite Kullanım Oranında (KKO) yansıtılması gerekir. Bu yansıtma işlemleri doğru yapılmış mıdır?
13	Temel düzeyde tesis yerleşim planları mevcut mudur?	✓ Yerleşim planlarında öngörülen yerleşimler belirlenen tüm makine ekipman parkı ile uyumlu mudur? ✓ Yatırımın finansmanını karşılayacak kurumun talep ettiği düzeyde (mimari/inşaat projesi) mevcut mudur?
14	Organizasyon şeması ve çalışacak personel sayısı nitelikleri belirlenmiş midir?	✓ Organizasyon şeması ve çalışacak personelin sayısı niteliği kurulu kapasitede çalışacak personele göre hazırlanmış mıdır? ✓ Bu personelin varsa geçici/sürekli çalışacak olanlarının ayrımı yapılmış mıdır? ✓ Sabit elde tutulması gereken kritik personel sayısı ile Kapasite Kullanım Oranına (KKO) göre değişkenlik gösterecek personel ayrımı yapılmış mıdır?
15	Teknik Kapasite Kullanım Oranı belirlenmiş midir?	✓ Fiili Kapasite / Teorik (kurulu kapasite) oranı hesaplanmış mıdır? ✓ Hesaplama varsayım ve verileri açıklanmış mıdır?

16	Toplam yatırım tablosu (sabit yatırım + Başlangıç İşletme sermayesi yatırımı) oluşturulmuş/hesaplanmış mıdır?	✓ Sabit yatırım tutarları termin planına (eğer fiili gerçekleşme ile ödeme planı farklılaşıyor ise ödeme planına uygun şekilde) göre oluşturulmalıdır. Yatırım tablosunda öngörülen hesaplanan yatırım unsurlarının tutarları KDV hariç hesaplanmış olmalıdır (KDV den arındırılması mümkün olmayan inek araçlar hariç) . Yatırım unsurları hesaplanırken, bu unsurların kurulu kapasite, deneme üretimi süreçleri ile uyumu gözetilmiş olmalıdır. İade edilecek KDV hesaplanmış olmalıdır.
17	Tam kapasitede yıllık üretim ve işletme giderleri tablosu oluşturulmuş mudur?	✓ Yıllık üretim ve işletme giderleri tablosunda kullanılan girdi birim fiyatları KDV hariç, peşin ve girdinin tesise mal oluş fiyatları (nakliye dâhil) olmalıdır. Fiyatların tespitinde bu konu dikkate alınmış olmalıdır (özellikle işletme giderleri içinde büyük paya sahip girdilerde bu konu daha fazla önem arz eder)
18	Hammadde, yardımcı madde, işletme malzemesi yıllık tam kapasitedeki tüketim miktarları madde balansları ve/veya birim hizmet için öngörülmüş temel girdi miktarları ile uyumlu mudur?	✓ Üretimin söz konusu olduğu fizibilitelerde, tam kapasitedeki üretim/işletme giderleri Madde Balansından alınmış olmalıdır. Satışa konu olan unsur üretilmiş bir mamul olmayıp, bir hizmet ise birim hizmet için gerekli olan girdilerin hesabından tam kapasitedeki üretim ve işletme giderlerine aktarılmış olmalıdır.
19	Tam kapasitede yıllık üretim ve işletme için gerekli enerji, su tüketimlerinin hesabı yapılmış mıdır?	✓ Yıllık kurulu kapasitede gerekli olan enerji ve su tüketim miktarları, kurulu kapasitedeki üretim ile uyumlu mudur? ✓ Bu hesaplamalar yapılırken kullanılan verilerin/yapılan varsayımların kaynağı açıklanmış mıdır?
20	Tam kapasitede yıllık personel giderleri hesaplanmış mıdır?	✓ Personel giderlerinin kurulu kapasitede ve yıllık hesaplanmış olmasına dikkat edilmelidir. Bu giderlere konu olan personel sayısı ve niteliğinin organizasyon şeması ile ve kurulu kapasite ile uyumlu olması gerekir. Ücret dışındaki varsa diğer sosyal haklar belirtilmiş olmalıdır. Varsa geçici ve/veya mevsimlik çalışanlar ayırt edilmiş olmalıdır.
21	Tam kapasitede yıllık bakım onarım-genel gider- satış pazarlama giderleri hesaplanmış mıdır?	✓ Bu gider unsurlarının içeriği ve hesaplama biçimi açıklanmış olmalı ve kurulu kapasite ile uyumlu olmalıdır.
22	Tam kapasitedeki üretim ve işletme gider unsurlarına ilişik sabit ve değişken gider oranları belirlenmiş midir?	✓ Tam kapasitede yıllık üretim ve işletme giderlerinin sabit /değişken tutarları ayrıştırılmış olmalıdır. Gider unsurlarının toplam işletme giderleri içindeki oranların belirlenmesinde, özen gösterilmesi ve detaylandırılması gereken unsurun belirlenmesi açısından fayda vardır.
23	Tam kapasitede işletme sermayesi tablosu ve hesabı yapılmış mıdır?	✓ İşletme sermayesinin unsurları ve hesaplama göz önüne alınan varsayım ve veriler açıklanmış olmalıdır. İşletme sermayesinin sabit ve değişken tutarları ayrıştırılmış olmalıdır. Bu unsurlar Tam Kapasitedeki Yıllık İşletme Giderleri Tablosu ile uyumlu olmalıdır. Çelişki içermemelidir. Vadeli satış süresi dikkate alınmış olmalı ve bu sürenin ekonomik değerlendirmede tespit edilen süre ile uyumlu olması gerekir.
24	Hesaplanan işletme sermayesi miktarı yatırım tablosuna eklenmiş midir?	✓ İlk sene Kapasite Kullanım Oranı (KKO) yansıtılmış başlangıç işletme sermayesi miktarı sabit yatırıma eklenerek toplam yatırım tutarı hesaplanmış olmalıdır.

25	Tam kapasitede yıllık işletme gelirleri hesaplanmış mıdır?	✓ Tam kapasitedeki yıllık işletme gelirlerindeki satışa konu üretim miktarının madde balansındaki üretim miktarı ile uyumlu olması gerekir. Madde balansında satışa konu olan varsa yan ürünlerin ve/veya diğer ürünlerin de gelir tablosunda dikkate alınması, varsa satışta iade vb. detayların da dikkate alınmış olması gerekir. Benzer şekilde tam kapasitede yıllık işletme gelirlerinde kullanılan satış fiyatlarının da ekonomik değerlendirmede tespit edilmiş fiyatlar ile uyumlu olması gerekir. Bu fiyatlar da KDV siz olmalıdır.
26	Tesisin ekonomik ömrü öngörülmüş müdür?	✓ Öngörüye esas açıklama var mıdır?
27	Tesisin hurda değeri hesaplanmış mıdır?	✓ Hurda değer hesabında kullanılan varsayım ve kabullerin, tesisin teknolojik özellikleri ile uyumlu olması gerekir.
28	Yatırım konusundaki riskler yeterli ölçüde değerlendirilmiş mi?	✓ Yatırımın riskleri yatırımın türüne, yatırımın yerine bağlı olarak değişkenlik gösterir. Risklerin yeterli düzeyde irdelenmiş olması gerekir. Yatırım konusunda varsa yerli başarısız ve başarılı örneklerin yerinde incelemesinin yapılması ve proje tasarımında muhakkak göz önüne alınması gereklidir. Yabancı başarılı örnekler yatırım tasarımında dikkate alınabilecek ölçüde (eğer yatırım yeri ve konusuna uygulanması mümkün ise) irdelenmeli ve proje tasarımında yer almalıdır. (satılacak ürün/hizmetler olarak, yatırımın kapsamı olarak vb.)
29	Yatırım konusuna ilişkin araştırma ve tespitler yatırım tasarımına kazandırılmış mı?	✓ İşletmenin satacağı hizmet ve/veya ürün, yatırımın içeriği yapılan analiz ve tespitlere uygun şekilde oluşturulmalıdır. Belirlenen ihtiyaca cevap veren ve/veya belirlenen riskleri bertaraf edecek yöntem ve kurgunun proje kapsamında yapılması 5N+1K ölçeğinde açıklanması ve yatırım tutarları, işletme gelir/gider hesaplarına yansıtılmış olması gerekir.
30	Yatırım tablosunda hesaplanan arsa, sabit yatırım ve işletme sermayesi yatırım rakamları finansman tablosuna doğru şekilde taşınmış mıdır?	✓ Teknik değerlendirmede hesaplanan yatırım tablosundaki bu değerler ile bu değerlerin ilgili olduğu yıllar finansman tablosuna doğru şekilde aktarılmalıdır.
31	Yıllık işletme giderleri ve yıllık işletme gelirleri proforma ve nakit akım tablolarına doğru şekilde taşınmış mıdır?	✓ Teknik değerlendirmede hesaplanan tam kapasitedeki yıllık işletme giderleri ile tam kapasitedeki yıllık işletme gelirleri, ekonomik Kapasite Kullanım Oranı (KKO) ile ilişkilendirilerek Proforma gelir gider ve nakit akım tablolarına taşınmış olmalıdır.

BİR ÇALIŞMADA AŞAĞIDAKİ UNSURLARDAN HERHANGİ BİRİ YOKSA BU ÇALIŞMA FİZİBİLİTE OLARAK DEĞERLENDİRİLEMEZ

1. Yatırım tamamlandıktan sonra, satılacak ürünün ve/veya hizmetin tanımı/içeriği yatırımın yeri/üretim şekli/teknolojisinin seçilmesini, fiyatının tespitini gerçekleştirebilecek ölçüde tanımlanmış mıdır?
2. Kurulu kapasitedeki (teorik) üretilecek yıllık maksimum ürün ve/veya hizmet miktarı belirlenmiş mi?
3. Yatırımın ekonomik ömrü boyunca elde edeceği net fayda hesaplanmış mı?
4. Toplam yatırım tutarı (Sabit Yatırım Tutarı + Başlangıç İşletme Sermayesi ihtiyacı) hesaplanmış mı?
5. İlk iki maddede yer alan toplam fayda ile toplam yatırım tutarı (maliyet) karşılaştıran yöntemler (net bugünkü değer, iç verim oranı ve geri ödeme süresi) kullanılmış mı?

Çukurova Kalkınma Ajansı

Döşeme Mah. Turhan Cemal Beriker Bulv. No:138/2 01160 Seyhan/ADANA

Tel: (322) 363 00 40 - Faks: (322) 363 00 41

Üç Ocak Mah. Turgut Özal Bulvarı Mersin Ticaret Borsası Kompleksi
(Liman D Kapısı Yanı) Kat: 2 3/21 Akdeniz / MERSİN

Tel: (324) 237 80 86 - Faks: (324) 237 86 26

www.cka.org.tr